

**T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

LOFT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI: “BRÜTALİZM”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zühal ERDEMİR

1309271002

Anabilim Dalı: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı

Programı: İç Mimarlık

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Arzu ERÇETİN

MART 2016

**T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

LOFT KAVRAMINA FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI: “BRÜTALİZM”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zühal ERDEMİR

1309271002

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Arzu ERÇETİN

Jüri Üyeleri: Doç. Dr. Banu MANAV

Yrd. Doç. Dr. Osman ARAYICI (MSÜ)

MART 2016

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmamın her aşamasında değerli fikirleri ile beni yönlendiren, ilgisini, desteğini, bilgi ve deneyimlerini benden esirgemeyen tez danıőmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Arzu Erçetin'e, gerek eğitim hayatımda gerekse özel hayatımda anlayış ve ilgileri ile yanımda olan; maddi manevi desteklerini eksik etmeyen sevgili aileme, çalıőmalarımda beni motive eden ve g veren arkadaőlarıma ayrıca Tez çalıőmam süresince araőtırmalarıma bulunduğu katkılarından dolayı Ofist tasarımcılarına en içten teőekkürlerimi sunarım.

Zühal ERDEMİR – Mart/2016

İÇİNDEKİLER	<u>Sayfa No</u>
TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİL LİSTESİ	v
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
1.BÖLÜM: LOFT KAVRAMI	1
1.1. Loft Kavramına Giriş	1
1.2. Loft Kavramının Ortaya Çıkış Süreci	2
1.3. Loft Yaklaşımı ve Uygulama Ölçütleri	5
1.3.1. Dönüşüm	5
1.3.2. Yüksek Tavan	7
1.3.3. Serbest Plan	8
1.3.4. Geniş Pencereleler	10
1.3.5. Çıplak Strüktür	11

1.4.Loft Türleri	13
1.4.1. Doğal Loft	13
1.4.2. Gerçek Loft	14
1.4.3. Ara Loft	16
1.4.4. Sahte Loft	17
1.4.5. Yeni Loft	18
1.5.Loft'un Avrupa'ya Yayılışı	19
1.5.1. Paris	19
1.5.2. Berlin	20
1.5.3. Londra	21
2.BÖLÜM: LOFT VE MEKÂN	23
2.1. Mekân Kavramı	23
2.2. Mekân Algısı	25
2.3. Mekân'ın Öğeleri	27
2.3.1. Mekân'ın Fizyolojik Öğeleri	28
2.3.2. Mekân'ın Psikolojik Öğeleri	29
2.3.3. Mekân'ın Sosyolojik Öğeleri	31
2.4. Mekân Kimliği ve Loft	32

3.BÖLÜM: BRÜTALİZM KAVRAMI	35
3.1. Brütalizm Kavramı Ortaya Çıkış Süreci	35
3.2. Avrupa’da Brütalizm Kavramı	41
3.3. Brütalizm ve Türkiye	46
3.4. Brütalizm ve Loft	48
4.BÖLÜM: TÜRKİYE VE LOFT	50
4.1. Türkiye’de Loft Kavramı	50
4.2. Türkiye’de Loft Kavramının Ortaya Çıkışı	51
4.3. Loftların Yapısal Analizi	56
4.4. İncelenecek Olan Loft Örneği “ Karaköy Loft ”	67
4.5. Karaköy Loft Örneğinin Ölçütleri	69
5. BÖLÜM: SONUÇ	86
KAYNAKÇA	91
İNTERNET KAYNAKÇA	95
EKLER	96

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.2: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.3: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.4: Tribeca Loft - New York, NY

Şekil 1.5: Tribeca Loft - New York, NY Lower Level Floor Plan

Şekil 1.6: New York – Soho – Sofia Petrova Architect

Şekil 1.7: Terrassa, Spain - Loft Terrassa par Egue y Seta

Şekil 3.1: Alison ve Peter Smithson - Hunstanton Okulu

Şekil 3.2: Le Corbusier - Unité d'Habitation

Şekil 3.3: Alison ve Peter Smithson - Hunstanton Okulu

Şekil 3.4: Le Corbusier - Unité d'Habitation

Şekil 3.5: Le Corbusier, Maison Jaoul, Neuilly, Paris, France, 1954-56

Şekil 3.6: James Sterling, Ham Common Flats, London, England, 1955-58

Şekil 3.7: James Sterling, Ham Common Flats, London, England, 1955-58

Şekil 4.1: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.2: Levent Bahçe Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.3: Hasanağa Garı İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.4: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.5: Tuz ambarı - Kasımpaşa İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.6: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

- Şekil 4.7: Levent Loft Örneği Kesit – Kat Planı
- Şekil 4.8: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.9: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.10: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.11: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.12: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.13: Londra – Clerkenwell Loft İç Mekân Görüntüsü
- Şekil 4.14: Londra – Clerkenwell Loft Kat Planı
- Şekil 4.15: Londra – Clerkenwell Loft İç Mekân Görüntüsü
- Şekil 4.16: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.17: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.18: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.19: Londra – Bermondsey Loft Kat Planı
- Şekil 4.20: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü
- Şekil 4.21: Karaköy
- Şekil 4.22.23: Karaköy Loft Cephe Görünüşleri
- Şekil 4.24: Karaköy Loft Alt Kat Planı
- Şekil 4.25: Karaköy Loft Üst Kat Planı
- Şekil 4.26: Karaköy Loft A-A Kesiti
- Şekil 4.27: Karaköy Loft B-B Kesiti
- Şekil 4.28: Karaköy Loft C-C Kesiti

Şekil 4.29: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.30: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.31: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.32: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.33: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.34: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.35: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.36: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.37.38: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Merdiven Detayları

Şekil 4.39.40: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Mutfak Bölümü

Şekil 4.41: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Mutfak Raf Sistemi

Resim 4.42: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.43: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.44: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.45: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.46: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Resim 4.47: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.48.49: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Resim 4.50: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Resim 4.51.52: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.53: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.54: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Resim 4.55: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

ÖZET

Loft kavramı ve bu mekânların oluşum koşulları, Brütalizm akımı ve etkilerinin devam etmesine bağlı olarak kaynak araştırması, incelenecek olan örneğin irdelenmesi ve araştırma yöntemlerinden yararlanılarak tez çalışmasının konusu oluşturulmuştur. Çalışmada buna ek olarak 1950 yılında New York kentinde ortaya çıkan Loft mekânlar ve 1949-1954 yıllarında Brütalizm akımının ortaya çıkışına sebep olan yapıların geçmişten günümüze kadar olan gelişim dünyadaki ve Türkiye deki süreçle birlikte irdelenerek sonuca ulaşılmıştır.

Bu çalışma içerisinde öncelikle birinci bölümde 1950'lerde New York kentinin Manhattan bölgesindeki Soho semtinde ortaya çıkan Loft kavramı irdelenerek ortaya çıkış süreci, uygulama ölçütleri, Loft türleri ve Loft'un Avrupa'ya yayılışı incelenerek resimler ve oluşan mekânların plan şemaları yardımıyla türlerine göre "Loft" kavramı tanımlanmıştır.

İkinci bölümde ise mekân, mekân algısı ve mekânsal öğeleri bağlamında fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik göstergeler düzeyinde analiz edilerek "Mekân kimliği" ve "Loft" kavramı tanımlanmıştır.

Üçüncü bölümde ise "Brütalizm" kavramı, Brütalizm kavramının ortaya çıkış süreci ele alınarak etkilerinin loft kavramı üzerinde nasıl devam ettiği saptanmıştır. Brütalizm akımı ve Loft kavramının birbirleriyle örtüşüyor olması düşüncesi ele alınarak örnek üzerinde incelenmiştir.

Dördüncü bölümde Türkiye'de Loft kavramı, Türkiye'de Loft kavramının ortaya çıkışı, Loftların yapısal analizi ve İstanbul'daki Loft mekânlar arasından seçilmiş örnekler fotoğraflarla ve tasarımcıları tarafından elde edilmiş alıntı resimlerle tanıtılmıştır.

Serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler ve çıplak strüktür ölçütlerine sahip endüstriyel kimlikli Loft mekânlar, çalışma ve barınma amaçlı olarak sanatçılar ve evsizler tarafından dönüştürülmüş ve kullanılmıştır.

Asıl amaç evsizlik problemine çözüm olarak hem yaşam alanı hem de çalışma alanı olarak kullanılmak olan Loft mekânlar Marjinal bir konut kültürünün ürünü olarak adlandırılmıştır.

Loft mekanlar günümüzde mimarlar tarafından yeniden tasarlanarak emlak sektöründe büyük rant sağlamış son zamanlarda ki en dikkat çeken trend haline gelmiştir.

Gerçek Loft özelliklerinden uzaklaşarak tasarlanmış olan Sahte Loft örnekleri Türkiye’de daha fazla bulunmaktadır. Dördüncü bölümde ilk ortaya çıkan loft mekânları ve günümüz loft mekânları arasındaki mimari estetik farklılıklar ele alınan Karaköy Loft örneği ile birlikte irdelenmiştir.

Araştırma sonunda ise, ucuz ve kullanışlı kavramlarıyla ortaya çıkan Loft mekânlarının günümüzde prestij amaçlı olarak üst gelir gurubuna hitap etmeye başladığı, zamanla değişen estetik zevklerin Loft mekanlara yansıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

Loft concept and formation conditions of these places, Brutalism current research and resources, depending on the continuation of effects, for example, which will be examined and discussed the topic of thesis research utilizing the method has been established. in addition, in 1950, working in New York City loft spaces emerged in the years 1949-1954 in the city and Brutalism current development of the world to the present from the past that led to the emergence of structures and has been reached results with process of Turkey that examined.

In the first part of firstly this study in 1950 in New York City concept loft in the Soho district of Manhattan in examining the emergence of urban process , application criteria, Loft and Loft examining the types of images and the resulting spread of European venues by type of plan schemes with the help of "Loft" concept has been defined.

In the second part , space, spatial perception and spatial elements in the context of physiological, psychological and sociological indicators analyzed at the level of "Space identity" and "Loft" concept has been defined.

In the third part , "Brutalism" concept, Brutalism by considering the process of emergence of the concept, effects on the loft concept that was determined how continued. Brutalism stream and Loft concept, the idea that overlap with each other, was studied by taking samples.

In the fourth part , the loft concept in Turkey, the emergence of the loft concept in Turkey, structural analysis of the Loft and Loft spaces in Istanbul chosen from samples obtained by photographs and designers have been introduced with quotes pictures.

The free plan, high ceilings, large windows and exposed structural criteria have identity industrial loft spaces, for the purpose of work and shelter are converted and used by artists and homeless.

The main purpose, as a solution to the homeless problem, loft spaces are used as both living area and work area, is called the marginal product of a housing culture.

Loft spaces had great rent in the real estate industry ,due to redesigned by architects nowadays , it has become the trend recently that attracted the most attention.

Examples of fake Loft Loft is designed away from the real properties , there are more in Turkey. In the fourth part, architectural aesthetic differences between first emerged loft spaces and modern loft spaces, was examined with Loft example of Karaköy.

At the end of the study, cheap and convenient with the emerging concept of loft spaces, today began to cater to upper income groups for the purpose of prestige, it has reached the conclusion that reflect the time-varying aesthetic pleasure loft spaces.

1.BÖLÜM: LOFT KAVRAMI

1.1. LOFT KAVRAMINA GİRİŞ

Loft kavramı “çatı katı, tavanarası” ya da “en üst kat, yani çatının hemen altındaki kat” olarak belirtilmektedir. Önceleri çatı katı ya da çatının hemen altındaki kat anlamlarına gelirken, “depo, ticari bina” ifadesi de eklenmiştir.¹

Oxford İngilizce sözlüğüne göre “Amerika da bulunan çok katlı endüstri yapılarının bir katındaki açık alan” olarak tanımlanmaktadır. İngilizcede Loft kelimesi “y” takısı alır ve “Lofty” sıfatına dönüşür. “Lofty” nin karşılığı yüksek, kibirli, gururlu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca “çok yüksek, etkileyici” anlamları taşıyan “Lofty” sıfatıyla beraber Loft yapılarının heybetli hacimlerini algılamak mümkündür.²

Günümüzün New York’lu emlakçıları ise Loft dairelerini genellikle geniş ve açık uzamı hiçbir iç duvar tarafından kesilmeyen ve konuta dönüştürülmeden önce bir zamanlar ticari ya da endüstriyel binalar olarak kullanılmış, yüksek tavanlı, su ve havalandırma tesisatları gizlenmemiş, kirişleri ve dikmeleri destekleyen ahşap ya da beton zemini ve genellikle yerden tavana kadar uzanan çok büyük camları bulunan mekânlar olarak tanımlamaktadır.³

20. Yüzyılın sonlarından itibaren Loft kelimesi orijinal strüktürü konut kullanımına dönüştürülen büyük alanları tanımlanmakta kullanılmaya başlamıştır.⁴

---

¹ Z. Karagöz, “ Tasarımda Loft Anlayışı”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, İstanbul, 2007

² H. Özsirkinti Kasap, “Endüstri Yapılarının Dönüşümü Sonucunda Ortaya Çıkan Loft Yapıları ve Estetik”, Araştırma Makalesi, Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, İstanbul

³ E. Ceylan Baba, “LOFT, Modernizmden Postmodernizme Geçiş Sürecinde Loft Mimarisi ve İstanbul’daki Yansımaları” , Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2015

⁴ S. Taner, “İstanbul Endüstri Yapılarının Loft Kavramı Çerçevesinde Yeniden İşlevlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2011

Loft eski fabrika binalarının ya da depo alanlarının zamanla dönüştürülerek konutlaştırılmasıdır. Loft mekânları ilk olarak ressam ve heykeltıraş gibi sanatçılar tarafından tercih edilmiş ve stüdyo konut olarak kullanılmıştır. Bu sayede hem çalışma hem de yaşama alanı ihtiyaçlarını karşılamışlardır.

Sanatçıların Loft mekânları tercih etmesindeki en önemli sebep evsizlik probleminde çözüm olarak hem ucuz hem de farklı kullanımlara olanak sağlamasıdır. Isıtma ya da su tesisatı gibi donanımların açıkta olması ya da duvarların çoğunlukla çıplak beton ya da taşın olması bir tarz olmasından kaynaklı değil, ucuza barınma gereksiniminin oluşturduğu geçici bir durumdur. Dolayısıyla Loft kavramı sanatçılar tarafından yeniden inşa edilmiş ve zamanla değerlendirilerek günümüzdeki yatırımcıların ilgi alanına girmiştir.

1.2. LOFT KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞ SÜRECİ

Loft kavramı; fabrika, depo, üretim atölyeleri gibi endüstriyel hizmete yönelik tasarlanmış alanların, barınma ve çalışma alanına dönüşümü olarak tanımlanmaktadır. Sharon Zukin'e göre loft yapılar, genellikle beş ile on kat ve 150-900 m² arasında değişen alanlara sahip, klasik mimari detay ve yüksek tavanlı iç mekân özellikleri itibarıyla 19. Yüzyıl sonu geç İtalyan Rönesans'ı konut özelliklerini yansıtan barınma mekânlarıdır.⁵

Loft'un çıkış noktası 1950'li yıllara New York kentine dayanmaktadır. Kavramın ilk kez New York'ta çıkmış olması bir tesadüf değildir. Birçok tarihsel bileşenin o tarihlerde yalnızca New York'ta olması Loft için uygun bir ortam sağlanmasına sebep olmuştur. Bu sebepten dolayı Loftlara dönüştürülebilecek sanayi ve depo binası stoku açısından dünyadaki en avantajlı yer New York olmuştur.

---

⁵ A. Devrim Işıkkaya, “ Loft Tipi Konutların Başkalaşım Süreci Bağlamında Türkiye’de Loft Kavramının Analizi: Levent Loft Örneği ” Makale - MEGARON / Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi E-Dergisi - 2015;10(2):205-223.

1950'lerde Loft yaşamı, New York kentinin Manhattan bölgesindeki Soho semtinde ortaya çıkmıştır. Genç ve üretken şehirliler için düşük maliyetli stüdyo veya yaşam alanı bulma güçlüğü, onları büyük ölçeğine oranla daha ucuz ve zaman zaman yasal olmayan çalışma-yaşama stüdyoları bulmaya yöneltmiştir.

19.yüzyılda Sanatçılar ve Bohemler daha ucuz yerlerde yaşamak ve çalışmak için terk edilmiş endüstri yapılarına yönelmeye başlamışlardır. Bu yapılar demir çerçeveli mülkler, giysi mağazaları, mobilya şirketleri, mağazalar, depolar ve fabrikalardır.⁶

Sohoların sanatçılara cazip gelmesinin nedenlerinden ilk sırayı geçici ve çok amaçlı kullanım imkânı sunan büyük alanlara sahip olması gibi özellikleri almaktadır. Bununla birlikte sanatçılara metrekarelerinin büyük olması gibi nedenlerden dolayı depo ve atölye alanlarını ferah bir kullanım ile değerlendirebildikleri için Sohoları tercih etmişlerdir. Geniş pencere açıklıklarına sahip olmaları, doğal ışığı ve havalandırması, yaklaşık üç buçuk metre tavan yüksekliği gibi özellikleri de sanatçıların büyük sanat eserleri yaratmalarına olanak tanıdıkları için tercih sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır.

ABD'li sanatçılar, Parisli sanatçıların atölyelerinin yeni Amerikan versiyonlarını yaratmak üzere bu düşük maliyetli fırsatı yakalayınca, kiraladıkları bu yerleri yalnızca çalışmak için değil, yaşamak içinde kullanmışlardır.

Yeni doğan bu yaşam tarzı geleneksel ev modelini reddediyor ve endüstriyel estetiğin evcilleştirilmesiyle sonuçlanıyordu. Genellikle ısıtma ya da su tesisatı gibi donanımlarda eksiklikleri de beraberinde getiren endüstriyel şıklık, bilinçli bir tarz yaratma eğiliminin bir sonucu değil, yalnızca ucuza barınma gereksinimini karşılamayı amaçlayan göçebe ve geçici bir yaşam tarzının geliştirdiği bir durumdu.

---

⁶ By Taschen, "Book of Lofts" Evergreen, Köln, 2009,s.7.

Dolayısıyla Loft, çöküntüye uğramış kent merkezlerini soylulaştırırken, aslında ne yarattıklarının bilincinde olmayan öncü sanatçılar ile bohemler tarafından inşa edilmiş olmaktadır.

1950’li yıllarda ilk olarak ortaya çıkan loft kavramı 1970’lerde orta gelir grubuna ve diğer potansiyel yerleşimcilere hitap etmiş ve geniş kitlelerin ilgisini çekmiştir.

Soho semtinin yanı sıra Manhattan bölgesinin başka bir semti olan Tribeca’da ve ilgili diğer yerleşimlerde de benzer şekilde fabrikalar ve endüstri birimlerinin kullanılması gibi gelişmeler yaşanmıştır. Yaşanan bu gelişmeler doğrultusunda, bu yenileştirme ve yeniden düzenleme, bir nesil öncesinde çok sayıda endüstri işçileri için sıkışık durumların söz konusu olduğu bu büyük mekânlar, yeni loft kullanıcılarını tarafından izlenen bir yol olmuştur.

Loftlarda dikkat çeken yaygın özellikler dönüşüm, yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ile doğal ışık ve olağanüstü ışık miktarından en üst düzeyde faydalanma imkânı sağlayan tabandan tavana uzanan pencerelerdir.

Konut ve atölye olarak kullanılan ve artık Loft adını alan bu yapılar, tek alanda ortalama 185 ile 1.000 m² arasında değişen bir hacme sahiptirler. Tavan yükseklikleri 3 ile 10 m arasındadır. Duvarlar çoğunlukla çıplak tuğla ya da taştandır, seyrek olarak alçı sıvayla kapatılmış olanlara da rastlanır. Ahşap dikmeler ve kirişler; taş, beton ya da çelik kolon ve kirişler açıktadır.

Zemin ahşap, taş ya da betondur. Mekânlarda ki tesisat elemanları açıkta durur. Genellikle büyük makinelerin ve havalandırma sistemlerinin kullanılmış olduğu bu alanlarda yüksek amperli elektrik tesisatı vardır. Su tesisat boruları genellikle çabuk paslanan bir malzeme olan galvanizdir. Daha iyi durumlarda olanlarda ise pirinç ya da bakır borular kullanılmıştır.

1.3. LOFT YAKLAŞIMI VE UYGULAMA ÖLÇÜTLERİ

Loft stili, fonksiyonları, duvarlar ve kapılarla bölünmüş mekânlar oluşturmak yerine, tek mekânda bir araya getirmek olarak özetlenebilir. Loft kavramını oluşturan, bir dairenin ya da yapının loft olup olmadığını sağlayan ve onu diğer türlerden ayıran bazı temel ölçütler bulunmaktadır. Bunlar; dönüşüm, yüksek tavan, serbest plan, geniş pencereler ve çıplak strüktür olarak tanımlanabilir.

1.3.1. DÖNÜŞÜM

Loft yapılarının en temel ortak özelliği tümünün eski sanayi binalarından dönüştürülmüş olmasıdır. İşlevsel sanayi binası ya da deposu olarak inşa edilen binaların, işlevleri dolayısıyla sahip oldukları ve konut olmadıkları için estetik anlamda yeterince incelmemiş olan yapıları, zorunluluktan korunmuş, fakat bu yapıya artık Modernist bir anlamlandırma yerine postmodernist bir anlamlandırma ithaf edilmiştir.

Böylece loft yapılar, Modernist ve sanayi üretimi odaklı imalathanelerden, postmodernist ve sanat üretimi odaklı atölyelere ve yaşam alanlarına dönüşmüştür. Aşağıda şekil 1.1 de de görüldüğü üzere 2007 yıllarında Çikolata fabrikası olarak kaba inşaatı tamamlanan yapının konut projesine dönüştürülmesi Loft ölçütlerinden dönüşüm özelliğini sağlamaktadır.

Şekil 1.1: Çikolata fabrikası olarak kaba inşaatı tamamlanan yapının konut projesine dönüştürülmesi
Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.2: Çikolata fabrikası olarak kaba inşaatı tamamlanan yapının konut projesine dönüştürülmesi
Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.3: Çikolata fabrikası olarak kaba inşaatı tamamlanan yapının konut projesine dönüştürülmesi
Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 1.2 ve şekil 1.3 de de görüldüğü gibi orjinal bir Loft mutlaka eski bir sanayi yapısından dönüştürülmüş olmalıdır. Eski sanayi binası ya da deposu dönüştürülerek Loft olarak tanımlanabilmektedir. Bu özellik en temel doğal ya da gerçek loft olma ölçütüdür.

1.3.2. YÜKSEK TAVAN

Loft yapıların ölçütlerini geçmişteki sanayi ölçekler belirlemektedir. Sanayi devrimi sonrasında gerçekleştirilen üretimde en önemli bileşen büyük buhar makineleriydi. Bu makinelerin büyük yer kaplıyor olması ve çalışırken yoğun bir buhar çıkarıyor olması yüksek bir tavan şartını koşmaktaydı. Yüksek tavan bu işlevsellik yüzünden tercih edilmiştir. Belirttiğimiz nedenlerden dolayı Şekil 1.4 de de New York Tribeca Loft örneğinde görüldüğü üzere eski sanayi binalarının tavan yükseklikleri bugünün konut mimarisine oranla çok daha fazladır.

Şekil 1.4: Tribeca Loft - New York, NY - Andrew Franz Architect

Loft yapılarının tavan yüksekliklerinin fazla olmasından dolayı ara katlar yaratılarak iki katlı olarak da kullanılmışlardır. Tek bir katta ortalama olarak 185m² veya 100m² arası kapalı hacme sahiptirler. Tavan yüksekliği ise 3 ile 10 metre arasında değişmektedir. Tavan küçük yapılarda tonozlu kemerlerle, büyük yapılarda ise kolonlarla desteklenmektedir.

1.3.3. SERBEST PLAN

Endüstriyel alanlar olarak tasarlanmış Loft mekânlar işlevleri gereği geniş hacime ve bölüntüsüz serbest plana sahip olacak şekilde kurgulanmışlardır. Konutsal kullanım için dönüştürülen Loft mekânlar kavramsal olarak aslında bir 'ev' olsalar da, tipik 'ev' olgusundan farklıdır. Tipik evler mahremiyet bölgeleri, nispeten düşük iç dış bağlantısı düzeyiyle fizyolojik olarak özel alanlardır.

Loft mekânlarda ise geniş pencereler nedeniyle içerisi ve dışarısı arasındaki görsel ilişki fazladır ve açık sistemde örgütlenen birimler mahremiyet içermezler. ‘Ev’ kavram olarak özel alandır; fakat Loft’un görsel göstergeleri ‘kamusal alanı’ da çağırır. Loft mekânlarda yer alan her alan mekâna giren herkese açıktır.

Geleneksel konut anlayışında olduğu gibi yönlendirici bir ‘hol’ işlevinin olmayışı mekâna gelen yabancıların doğrudan yaşama alanına girmelerine neden olur. Dolayısıyla Şekil 1.5 de New York Tribeca Loft örneğinde görüldüğü üzere hol işlevinin olmadığı ve doğrudan yaşam alanlarına girildiği gözlenmektedir.

Şekil 1.5: Tribeca Loft - New York, NY - Andrew Franz Architect – Lower Level Floor Plan

Loft yaşamlarındaki mahremiyet eksikliği, bu mekânlarda zorunlu bir dürüstlük/şeffaflık hali yaratır. Loft mekânlarda işlevsellikten ziyade adeta bir sanat ürününün gösterimi gibi sergileme fikri mevcuttur. Loft mekânlarda ki örgütlenme kavramsal olarak “topluma açık” bir mekân çağırışını yapar.

1.3.4. GENİŞ PENCERELER

Endüstriyel amaçlı inşa edilmiş olan Loft yapıları, iş makinesi gibi büyük makinelerin yerleşebilmesi ve birçok ürünü depolayabilmek için yüksek tavanlı ve bölüntüsüz serbest planlı yapılardır. Fabrikalarda uzun çalışma saatleri nedeniyle gün ışığından maksimum düzeyde yararlanabilmek için cephe ve tavan pencerelerine sahiptirler. Bu pencereler maksimum düzeyde ışığı içeri alabilmek için hem geniş hem de yüksektirler. Şekil 1.6 New York Soho Loft yüksek pencerelere sahip en dikkat çeken örnekler arasında yer almıştır.

Şekil 1.6: New York – Soho – Sofia Petrova Architect

Endüstri yapılarında pencereler genelde 2,5 metre yüksekliğindedir. Malzeme olarak dökme demir ve bakır kullanılmıştır. Loftlarda pencereler çoğunlukla 20. yüzyılda başlarında tercih edilen metal çerçeveli ikili düşey sürme/gyotin, pivotlu, kanatlı, sabit kısmi açılır ve tepe penceresi gibi farklı çeşitlilikte uygulanmıştır.

Bazı Loft yapılarında, dev pencerelerin yanı sıra çatılarda da büyük cam pencereler yerleştirilmiştir. Böylelikle mekânların doğal yolla aydınlatılmasında maksimum katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Tüm duvar boyunca devam eden geniş pencereler yapının bolca gün ışığı almasını sağlamaktadır.⁷

Loft mekânlarda önemli bir unsur olan dev pencereler, mekânların bol ışık alması için tercih edilmiş ve Loft mimarisinin temel özelliklerinden birisi olmuştur.

1.3.5. ÇIPLAK STRÜKTÜR

Strüktür, Latince kökenli bir sözcük olup "structura-structus ve struere " sözcüklerinden türemiştir. Anlam olarak "üst üste yığmak inşa etmek" tir. Günümüzde strüktürün "yapı" ya eş anlamlı kullanımları olmasına karşın " taşıyıcı sistem " sözcüğü tam karşılığı olduğu kabul edilmektedir. Strüktür, çeşitli bilim dallarında genel olarak "bir bütün, oluşturmakla görev yüklenmiş parçaların düzeni " anlamına gelmektedir. Bir başka anlatımla strüktür, bir konstrüksiyon sürecidir.⁸

Strüktür yalnızca düzen kurmaya ve yükleri taşımaya değil, çoğu durumda tasarımın ana ögesi olarak bir mimari yapının hem estetik niteliğine hem de yapısal özelliklerine önemli ölçüde etki ettiği söylenebilir.⁹

Depo veya fabrika olarak tasarlanmış olan endüstriyel yapıların en önemli özelliği havalandırma, tesisat boruları ve elektrik kabloları gibi sabit yapı elemanlarının gizlenmeden çıplak strüktürle açıkta bırakılmasıdır.

---

⁷ "Loft'tan eve sınımsız dönüşüm", Evim – Pratik ev fikirleri & Alışveriş Dergisi, sayı 117, Kasım 2015, s.152.

⁸ A. Hakan Özgül, " Bina Araştırma ve Veri Toplama Teknikleri - Strüktür Bakımından İki Yapının İncelenmesi " Araştırma Makalesi

⁹ B. Bielefeld – S. El Khouli, " Adım Adım Tasarım Fikirleri ", Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2010, 64.

Yapının tam orta yerine açılan yük asansörleri, boyasız ve brüt bırakılmış zeminler, duvarlar ve tavanlar, sıva çekilmemiş tuğla duvarlar içermesidir. Loft mekânların endüstriyel sert dokuları ve açıkta bırakılmış bina elemanlarının yaşama alanı kurgusunda kullanılması, alışıldık “ev” kavramından farklıdır.

Ev içerisinde kullanılan endüstriyel öğeler değişken etkiler yaratırlar. Şekil 1.7 Terrassa par Egue y Seta Loft örneğinde görüldüğü üzere havalandırma ve tesisat boruları açıkta bırakılmıştır.

Şekil 1.7: Terrassa, Spain - Loft Terrassa par Egue y Seta

Ev içerisinde endüstriyel malzemelerin açıkta olması kişisel tercihe göre değişebilmektedir. Bütün bu özellikler Loftların en temel özelliklerindedir. Bu beş temel ölçüt Loftların incelenmesinde yardımcı olurken farklılıkların da açığa çıkmasını sağlamaktadır.

1.4.LOFT TÜRLERİ

Loft mimari olarak ilk kez 1950 yılında ortaya çıkmıştır. Diğer mimari yapılardan farklı bir şekilde ortaya çıkan Loft kavramı dönüşüm sonrası oluşmaktadır.

Geçirmiş olduğu her dönüşümde ilk taşıdığı özelliklerden uzaklaşarak daha konforlu ve konut beklentisine yakın hale gelmiştir. Bu farklar beş başlık altında incelenmektedir; “Doğal Loft, Gerçek Loft, Ara Loft, Sahte Loft ve Yeni Loft”.

1.4.1. DOĞAL LOFT

Ham loft (raw loft) ya da sanatçı loftu (artist’s loft) olarak bilinen 19. yüzyıl çelik karkas yapıları, önceleri üretim veya depolama alanı olarak tasarlanmış endüstriyel mekânlardır. Bunlar çoğunlukla endüstriyel ya da ticari işlevlerini yitirdikten sonra olduğu gibi bırakılmışlar ya da sanatçılar tarafından hem çalışma alanı hem de konut olarak kullanılmıştır. Maddi yetersizlikler ya da yasal kısıtlamalar sebebiyle tadilat görmemiş mekânlardır. Dolayısıyla doğal loft’lar konut kullanımına yönelik işlev barındırmayan alanlardır.

Loft mekânları ilk olarak sanatçılar tarafından tercih edilmiş ve stüdyo konut olarak kullanılmıştır. Bu sayede hem çalışma hem de yaşama alanı ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Sanatçıların Loft mekânları tercih etmesindeki en önemli sebep evsizlik problemine çözüm olarak hem ucuz hem de farklı kullanımlara olanak sağlamasıdır.

Doğal Loft olarak adlandırılan bu yapılar ilk olarak sanatçıların maddi yetersizlikten dolayı herhangi bir değişime ve tadilata uğratmadan kullanmış oldukları en önemli Loft örneklerinden biridir.

Doğal Loft bölüntüsüz tek alanda ortalama 185 m² -1000 m²'ye kadar genişleyen alana sahiptir. Tavan yüksekliği 3-10metre arasındadır.

Duvarlar çoğunlukla çıplak tuğladan ya da taştan oluşmaktadır, seyrek olarak da alçı sıvayla kapatılmış olabilirler.

Ahşap dikmeler ve kirişler; taş, beton ya da çelik kolon ve kirişler açıktadır. Zemin ahşap (çoğunlukla çam, meşe, kiraz, akçaağaç), taş ya da betondur. Özellikle ahşap zeminlerde çizikler, kırılmalar, bir takım endüstriyel lekeler gibi tarihsel ve endüstriyel yıpranmanın izlerini daha fazla görmek mümkündür.

Isıtma ya da su tesisatı gibi donanımlar açıkta bırakılmıştır. Makinelerin ve havalandırma sistemlerinin kullanılmış olduğu alanlarda yüksek amperli elektrik tesisatı bulunmaktadır.

Su tesisat boruları genellikle çabuk paslanan bir malzeme olan galvanizdir. Daha iyi durumda olanlarda ise pirinç ya da bakır borular kullanılmıştır. Doğal Loftların bir kısmında ısıtma sistemi yoktur. Isıtma sistemi olanlarda ise buhar ya da gaz beslemeli olan kazanlar bulunmaktadır.

Daha eski olan Loftlarda ise ısıtma şöminelerle sağlanmaktaydı. Isıtma için buhar veya gaz beslemeli kazanların kullanılmaya başlanmasıyla bu şöminelerin bazıları etraflarına tuğla örülerek mekân içinde gizlenmişlerdir.

Doğal Loft'lar maddi yetersizlikler nedeniyle tadilata uğramamış ve yaşam koşulları için birçok öğeden yoksun kalmıştır. Bu sebepten dolayı kaliteli bir yaşam sağlamak pek mümkün değildir.

1.4.2. GERÇEK LOFT

“Gerçek Loft (true loft)”, Sert Loft (hard loft) ya da Otantik Loft (authentic loft) olarak da adlandırılmaktadır. Temelde bir doğal Loft olan gerçek Loft fabrika/atölye/depo alanlarının rehabilite edilip, kendilerine yeni bir kullanım fonksiyonu yüklenerek dönüştürülmüş halidir.

Doğal Loftlarda mekândaki elik, ahşap, taş, beton gibi sert doğal malzemelerin endüstriyel karakterlerinin korunarak yeni işlevlerine yönelik kullanılmasından dolayı Sert Loft olarak adlandırılmışlardır.

Loftlar endüstriyel ya da ticari işlevler için tasarlanmış yapılardır. Tüm gerçek Loftlar aslında doğal Loftların endüstriyel karakterleri az ya da çok korunarak onarılmış ve düzenlenmiş halidir.

Gerçek Loftlar temelde yapısal özellikleriyle bir mekânın loft olarak adlandırılmasına olanak sağlayan ölçütler olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür, geniş pencereler’e sahiptirler.

Yapısal özellikleri bakımından Doğal Loftlarda olduğu gibi açıkta bırakılmış ahşap dikmeler ve kirişler; taş, beton ya da elik kolon ve kirişler iç mekânda görölmektedir. Duvarlar çıplak tuğla ya da taştır. Zemin ise ahşap, taş ya da betondur. Bina içi tesisat öğeleri gizlenmemiş, elektrik kabloları, su boruları ve havalandırma kanalları mekânda ‘açıkta’ yer almaktadırlar.

3-10metre tavan yüksekliğine ve ortalama 185 m² -1000 m² brüt alanda bölüntüsüz serbest plana sahiptirler. Dökme demir doğramalı geniş pencereler, bazen de tavan pencereleri bulunmaktadır.

Gerçek Loftlar da duvarlar olduğu gibi çıplak taş, tuğla halinde bırakılır ya da boyanarak renk kaybına uğrasa da dokusu korunarak kullanılabilir. Taş ya da tuğla duvarlar alçı sıvayla kapatılabilir. Gerçek Loftlarda da tesisatlar açıkta bırakılmıştır.

Gerçek Loftlarda tavan genellikle orjinal formunda bırakılır. Beşik çatı, tonozlu çatı ya da düz çatıyı destekleyen açıkta bırakılmış ahşap, elik ya da betonarme kirişler ve kolonlar en tipik görünümüdür. Ahşap ya da elik dikme/kolon ve kirişler oldukları gibi kullanılabilirler.

Gerçek Loftlarda farklı malzemeler de kullanılabilir. Zeminde, duvarda ve tavanda bulunan, beton, metal, taş, tuğla, ahşap gibi geleneksel sert malzeme öğelerinin yerine, ya da onların yanı sıra, alçı panel, seramik, mozaik, kâğıt, vinil, halı gibi modern bitirme elemanları kullanılabilir.

Gerçek Loftlar doğal Loftlardan daha gelişmiş olup endüstriyel karakterini tamamen yitirmemiştir. Farklı malzemelerin kullanılabilir olması dikkat çekse de doğal loft'a en yakın kategoridedir. Doğal loft'a göre daha konforlu olarak düzenlenmiştir.

1.4.3. ARA LOFT

Ara Loftlar tıpkı Gerçek Loftlar gibi dönüştürülmüş endüstriyel binalarda yer alırlar. Fakat bir Doğal Loft'un düzenlenmesiyle oluşturulmuş Gerçek Loft 'tan farklıdırlar. Temelde Loft mekânların, 'yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür, geniş pencereler' gibi tipik mimari ölçütlerini karşılamalarına rağmen, çıplak strüktürün vurgulanış biçimiyle ve bitirme işleriyle, Gerçek Loft'tan ayrılırlar.

Ara Loftlar da mekânda kullanılan taş, ahşap ya da beton gibi malzemeler yerine suni ahşap, suni taş, epoksi, vinil, pleksiglas gibi yapay malzemeler ya da mermer, mozaik, granit gibi malzemeler kullanılmaktadır. Bu sebepten dolayı Ara Loftlar 'da endüstriyel karakterler yok edilmiştir.

Zemin çoklukla orjinal taş, beton veya ahşap haliyle değil, yeni bir döşeme malzemesi uygulanarak kullanılmaktadır.

Zemin döşemesinde doğal ahşap veya suni ahşap, doğal taş ya da yapay taş veya epoksi, vinil gibi yapay malzemeler de kullanılmaktadır. Kâgir duvarlar çoğunlukla alçı sıvayla kapatılarak düzlenmekte ve boya, seramik ya da kâğıt, vinil, kumaş, mantar gibi esnek duvar kaplama malzemesi uygulanarak endüstriyel doku yok edilmektedir.

Ara Loftlarda, Loft mekânların ‘serbest plan, yüksek tavan ve geniş pencereler’ öğeleri vurgulanmış fakat Loft mekânın endüstriyel karakterine gönderme yapan, açıkta bırakılmış bina elemanları yani çıplak strüktür yok edilmiştir. Mekân içerisinde sağlanmak istenilen mahremiyetten dolayı ya da sadece dekoratif amaçlı bölüntü elemanlar kullanılmaktadır. Kullanılan bölüntü elemanları bazen separatörler, kontrplak ya da alçıpan duvarlar olmaktadır.

Mekândaki ıslak hacimlerin bölümlenmesi ve örgütlenmesi de tıpkı gerçek Loftlarda olduğu gibidir. Çoğunlukla banyo/tuvalet birimi mahremiyeti nedeniyle bölüntü elemanı kullanılarak ana mekândan ayrılırken, mutfak birimi ise açık sistemde örgütlenebilmektedir. Ara loft içinde yer alan mutfak ve banyo birimleri çoğunlukla endüstriyel karakter içermezler. Bitirme öğelerinde granit, mermer, seramik, mozaik taş, ya da suya dayanıklı ahşap, boya ve yapay ya da doğal suya dayanıklı esnek duvar ve döşeme malzemeleri uygulanmaktadır.

Kullanılan malzemelerdeki farklılık, bölüntü elemanları zaman zaman karakterin yok olmasına sebep olmaktadır ve bu yüzden bazen Doğal Loft’tan dönüştürülmüş olması anlaşılmamaktadır.

1.4.4. SAHTE LOFT

Günümüze kadar geçen zaman içinde Loft mekânlara olan talebin artması fakat orjinal endüstriyel yapılardan dönüştürülmüş orjinal Loftların artan talebe oranla sayı olarak yetersizliği ya da emlak sektöründe rantı yükselerek ulaşılması zor mekânlar haline gelmeleriyle birlikte, Loft benzeri ‘yeni’ mekânlar tasarlanmaya başlanmıştır.

Sahte Loft (fake loft) veya yeni sert Loft (new hard loft) olarak adlandırılan bu mekânlar gerçek Loftlarda bulunan endüstriyel karakterin ve tipik mimari öğelerinin taklit edilmesiyle baştan düzenlenmiş ‘yeni’ tipik betonarme yapılardır. Kent merkezinde ya da kent dışında herhangi bir bölgede yer alabilirler.

Sahte Loftlar, Loft ölçütlerine göre tasarlanmış olup Doğal Loftlarda olduğu gibi yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelere sahiptirler. Sahte Loftlarda su, elektrik ve ısıtma tesisatları konut tipi olabilir. Özellikle sanayi tipi olmaması dikkat çeken özellikler arasında yer alır.

Taş, tuğla, ahşap gibi sert bitirme öğeleri kullanılarak doğal loftlardaki endüstriyel karakter taklit edilir. Mekândaki birimlerin organizasyonunda da gerçek Loftların dizimi taklit edilir. Yatak odası/yatak odaları ve ıslak hacimler ana mekân içerisinde, açık sistemde ya da bölüntü elemanları kullanılarak veya asma kat uygulamasından yararlanılarak örgütlenmektedir.

1.4.5. YENİ LOFT

Gerçek Loftlarda bulunan yüksek tavan, büyük pencereler, serbest plan, geniş alan gibi belli ilkelere sahip, fakat herhangi bir eski binadan dönüştürülmemiş olan ve sahte loft'ta olduğu gibi yeni inşa edilen bir başka Loft benzeri yapı da 'yeni loft' tur. Yeni Loftlara yumuşak loft (soft loft) ya da yeni konstrüksiyon loft (new construction loft) isimleri de verilmektedir.

Tıpkı sahte Loftlarda olduğu gibi dönüştürülmüş bir endüstriyel yapıda yer almamaktadırlar. Loft kriterleri ışığında yeni tasarlanmış ve uygulanmış betonarme yapılarıdır. Tıpkı sahte Loftlar gibi şehir içinde ya da dışında yer aldıkları bölge belirsizdir.

Yeni Loftlar, loftların tipik mimari kriterlerinden 'serbest plan, yüksek tavan ve geniş pencereleri' karşılarlarken, bir diğer kriter olan çıplak strüktürü karşılamazlar. Yeni Loftlar, yeni yapım olan sahte Loftlara göre daha yumuşak geçişlere sahiptirler.

Yeni Loftlarda kanallar ve tesisat elemanları açıkta bırakılmamakta, mutfak ve banyoda yüksek kalite malzeme ve işçilik uygulanmaktadır. Ayrıca otantik ve sanayi görünümünü çağrıştıran yapı malzemeleri tercihen kullanılmamaktadır.

Fakat bazen tasarımcının ya da kullanıcının tercihlerine göre belirlenerek endüstriyel öğeler kısıtlı alanlarda dekoratif amaçlı da kullanılabilirler.

Mekânsal dizimde tipik loft örgütlenmesi taklit edilmiştir. Yatak odaları ve ıslak hacimler ana mekân içerisinde, açık sistemde ya da bölüntü elemanları kullanılarak veya asma kat uygulamasından yararlanılarak organize edilmektedir.

1.5.LOFT' UN AVRUPA'YA YAYILIŞI

Tüm dünya da kendisini göstermiş olan Loft yaşam tarzı, özellikle ABD'de ilk ortaya çıktıkları yer olan New York'tan ana kentsel merkezlere yayılmıştır. (Chicago, Los Angeles, San Francisco gibi) Avrupa ülkelerinde Avrupa'daki bu yayılmanın merkezi Londra iken buradan sonra Leeds, Manchester, Bradford şehirlerinde görülmüştür. İngiltere dışında Fransa, Almanya, Belçika gibi Avrupa ülkelerinde ilk başlarda bölgesel çaplı bir dönüşüm görülmesi de loft tarzı tekil yapılara rastlanmaktaydı. Ancak son yıllarda yatırımcıların bu konuya ilgisinin artmasıyla bu ülkelerde loft dönüşüm alanları oluşturulmuştur.

1.5.1. PARİS

Loft kavramının 1950'lerde New York'ta ortaya çıktığı bilinmesine karşın bazı yazarlar, sanatçılar ile loft konutları arasındaki bağlantıyı kullanarak, sanatçıların ilk kez mesken ve atölyelerini birleştirdikleri yer olan Paris'teki sanatçı atölyelerini loftların ilk ataları olarak kabul etmektedir.

New York'tan önce dünyanın sanat başkenti sayılan Paris'teki sanatçı yaşam tarzı ile sanatçı atölyeleri arasındaki ilişki, New York'ta ortaya çıkacak olan loftlardaki ilişkiye benzemekte ve çeşitli açılardan da onu öncelemektedir.

Fransa'da eski yapıları dönüştürme fikri yeni bir oluşum değildir. Ancak endüstriyel yapıların farklı bir fonksiyonla kullanılmasına 1980'lere kadar rastlanmamıştır. Paris'te sanatçıların ucuz mekân arayışı loft yapılarının ortaya çıkışında fazla etkili olmamıştır. Bunun nedeni Paris'in 1880'lerden 1930'ların erken dönemlerine kadar sanatın merkezi olmasından kaynaklanıyordu.

Dünyanın birçok yerinden sanatçılar burada yaşamaya ve çalışmaya geliyordu. Montmartre ve Montparnasse’de büyük bloklar şeklinde sanatçılara ayrılmış stüdyolar yer alıyordu. Bununla birlikte Londra, New York, Amsterdam gibi şehirlerde olduğu kadar bölgesel bir terk edilmiş endüstriyel yapı stoğu da yer almamaktaydı. Paris’te dönüştürülen Loftlar genellikle küçük fabrikalar, imalathaneler (ağaç işleri, hazır giyim, sanayi vb.) atölyeler, garajlar, baskı fabrikaları ve depoların dönüştürülmesiyle ortaya çıkmıştır.

1.5.2. BERLİN

1890 ile 1920 yılları arasında Avrupa’daki en büyük ve en önemli sanayi kenti haline gelmiştir. Kentin nüfusu 1900 yılında bir milyona ulaşmıştır. Sanayide geldiği nokta yüzünden, 1945 yılına gelindiğinde Berlin’e “Electropolis” denilmekteydi. Ancak kent 2. Dünya Savaşı’nın ardından bir harabeye dönmüştür ve hem ekonomik hem de sosyal yaşamı neredeyse tamamıyla sönmüştür. Sanayi kentten çekilmiştir ve savaşın yıkımından kurtulabilmiş olan sanayi binaları da boş kalmıştır.

Endüstri çökmüş, fabrikalar, işçi konutları, elektrik üretim tesisleri, su kanalları, çok katlı depo binaları boşalmış, yeniden kullanılacakları zamanı beklemişlerdir. Böylece Berlin, Loftlara dönüştürülebilecek bina stokuyla eski yapıları arzulayanlar için “cennet” haline gelmiştir.

Yeni Berlin medya ve ekonomi başkenti olmuş, çeşitli firmaların girişken kişileri özel bir konaklama arayışına girmişlerdir. İkamet mekânlarının seçiminde tarihin izlerini taşıyan mekânlar rağbet görmüş, eski silolarda çalışmak ve yaşamak, fabrikalarda depolarda geçmiş zamanın ruhu ile iletişim halinde olmak aranan mekânların özellikleri arasında sayılmıştır. Ön cephesi çalışma alanı arka cephesi yaşam alanı olan zanaat mekânları ideal mekânlar olarak değerlendirilmiş, kerestecilerin, terzilerin atölyeleri aydınlık loft mekânlarına dönüştürülmeye başlanmıştır.

Özellikle Doğu ve Batı Berlin'in birleşmesinden sonra, ticari mekânlarda yaşamının kanuna aykırı olduğu zamanların sona ermesiyle, Berlin'deki loft piyasası hareketlenmeye başlamıştır. Yatırımcılar, ayırıcı duvarları olmayan, yüksek tavanlı, sanayi dönemden kalma kapılar, demir spiral merdivenler gibi elemanları korunmuş mekânları loft olarak tanımlar.

1.5.3. LONDRA

19.yy. denizaşırı ticaret İngiltere ekonomisi için çok önemliydi ve bu "Exchange" ağının kalbi liman bölgesiydi. Nehir Londra ekonomisi için çok önemliydi. Ülkenin ithalatının %80i Londra liman bölgesine geliyordu. Thames nehrinin iki kıyısı boyunca Londra köprüsü ve Limehouse arasında sıralanan büyük limanlar yer alıyordu. 19.yy.'da limanlara yapılan büyük yatırımlar sonucu burada ticaret tekrar hız kazanmıştır. Bununla birlikte bölgeye depolama alanları ile birlikte daha çok liman kompleksi inşa edilmeye başlanmış. Bu bölge şehir imajına da katkı da bulunmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Londra'nın sanayisi gerilemeye başladı. 1966'yı takip eden on yıl içinde Londra yarım milyon fabrika işçisini kaybetti.

İngiltere'nin gerilemesi 2. Dünya Savaşından sonra daha da hızlandı. 1950 ile 1981 yılları arasında limanlarda çalışan nüfus 30000'den 2000'e kadar geriledi. Bütün bu gelişmeler sonrasında ticari birimler Londra'nın merkezinden taşınmaya başlayarak geride terk edilmiş pek çok sanayi binası stoku oluştu. ABD'de olduğu gibi, Londra'da da boş sanayi binalarına yerleşmeye başlayan ilk gruplar sanatçılar, mimarlar ve akademisyenler olmuştur.

1970'lerde birçok endüstri yapısı yıkım tehdidi ile karşı karşıya kaldı. Loft kullanıcıları bu yapılardaki potansiyeli ve kendileri için farklı bir yaşam tarzını ilk fark edenler olmuşlardır. Londra liman bölgesindeki bu girişimler ve buradaki tasarım anlayışı (geniş açık planlı mekânlar, endüstriyel özellikler) daha sonra Clerkenwell bölgesindeki loft kullanıcıları tarafından kullanılmıştır.

Günümüzde ise Londra köprüsünden Greenwich'e kadar uzanan alanda Thames Nehri boyunca birçok konut ve ofis yer almaktadır. Bütün bu konut kullanımının yanı sıra birçok yeni konut ve ofis kuleleri (Canary Wharf) oluşturulmuştur. Bölge yeni bir ticari merkez haline gelmiştir.

Kentte loft dönüşümlerinin son derece popüler ve arzulanan bir faaliyet olması, bu konuda uzmanlaşmış özel şirketlerin doğmasına yol açmıştır, bu uzman şirketler de çeşitli birikimler kurmuşlardır. London Loft Conversion Specialists (Londra Loft Dönüşümü Uzmanları) bunun en önemli örneğidir.

Loftlar ABD'nin ardından Avrupa kentlerinde de yaygınlığını sürdürmüştür. Çöküntüye uğramış olan Avrupa kentleri, ucuz kiralanan hem çalışma hem de yaşam alanı olarak kullanmak için sanatçılar ve bohemler tarafından tercih edilerek soylulaştırılmıştır. Herhangi bir tadilatla uğramadan kullanılan Loftların mevcut olduğu gibi tadilatla daha konforlu yaşam alanlarına dönüştürülmüş olan Loftlar da tercih edilmiştir.

2.BÖLÜM: LOFT VE MEKÂN

2.1. MEKÂN KAVRAMI

Türk Dil Kurumu mekân kavramının anlamını “ yer, bulunulan yer ” olarak tanımlamaktadır.¹⁰

Pascal, mekân kavramını İngilizce karşılığı olan ‘space’ sözcüğünden yola çıkıp sonsuz mekânlar olarak tanımlamaktadır.¹¹

Mekân veya yer; çeşitli yaklaşımlarla farklı ele alınmakla birlikte geniş manada, insanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluk ve sınırları gözlemci(ler) tarafından algılanabilen uzay parçası olarak tanımlanabilir.¹²

Genel anlamda mekân, insanların içinde hareket edebileceği, eylemde bulunabileceği, ya düzlem elemanlarının bir araya gelmesiyle, ya da üç boyutlu kitlelerin oyulmasıyla elde edilen kavramsal bir varlıktır. Mimaride iyi bir tasarımın yalnızca hoş giden şekiller yaratma sorunu olmadığı, duygusal etkilere sahip mekânların yaratılması gerektiği giderek önem kazanmaktadır.¹³

J. Joedicke algılanabilecek sınırlayıcı öğelerin yokluğu söz konusu olduğunda mekânın boşluk, buna karşı sınırlayıcı öğelerin aralıklarının algılanamayacakları kadar küçükse mekânın yerini cismin aldığı, dolayısıyla “boşluk” ve “cisim” mekân kavramının üst ve alt sınırları olarak düşünülebileceğini söylemektedir.¹⁴

---

¹⁰http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=mek%C3%A2n&uid=35221&guid=TDK.GTS.5643171b5ac571.08691484 – Türk Dil Kurumu

¹¹ E. Zengin, “Mekân Kuramı Çerçevesinden Yade Kara’nın Eseri Selam Berlin” Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt / 30 Sayı /1 Haziran / 2013.

¹² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Mek%C3%A2n>

¹³ F. Aslan – E. Aslan – A. Atik , “ İç Mekânda Algı ” İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt/Vol. 5 Sayı/No.11 (2015): 139-151, Malatya, 2015.

¹⁴ İ. Altan, “ Mimarlıkta Mekân Kavramı ” Araştırma Makalesi, İstanbul Üniversitesi

Mekân kavramı, resim, heykel, tekil mimarlık ürünü ve kentsel tasarım için ayrı ayrı incelenmelidir. Öbür sanat dallarında yapıtın sahip olması gereken zorunlu bir nitelik sayılmayan mekân, mimarlıkta ürünün vazgeçilmez özünü oluşturur.

Çünkü örneğin resimde mekân ya da mekân yanılması yaratmanın bir zorunluluk olmamasına karşın, mimarlık ürününün bir mekân oluşturmaması düşünülemez. Her mimarlık yapıtı, bir iç mekâna sahiptir ve tek başına ya da başka yapılarla birlikte bir dış mekânın oluşmasına katkıda bulunur. Bu nedenle, mimarlık bir mekân yaratma sanatı olarak ta tanımlanabilmektedir. ¹⁵

“Mimarlığın özünü tanımlayabilecek açık bir yöntem” arayan Bruno Zevi’ye göre, “mimarlığın ayırıcı niteliği, insanı da içine alan üç boyutlu bir mekânda var olmasıdır... İnsan onun içine girer (orada) yürür ve yaşar.” Henri Focillon ise şöyle düşünür: Mimarlık, “bedenimizin eylemlerinin içinde yer aldığı... gerçek mekânda var olur.” Dolayısı ile mekân, adı konmasa da fiziken var olduğu gibi kavramsal olarak da mimarlıkla beraber var olmuştur. ¹⁶

Mekân bir tüketim toplumu nesnesi olarak ele alındığında; tüketimin sadece edilgen bir unsur olmakla kalmaz, aynı zamanda etken bir unsur olarak da ait olduğu toplumda estetik ve etik belirleyici, sırf bu sebeple bile kültürel ve politik düzlemde hem araç hem de anlam manzumesi olarak yer alabilmektedir. ¹⁷

---

¹⁵ B. Günel, “İnsan - Mekân İletişim Modeli Bağlamında Konutta Psiko-Sosyal Kalitenin İrdelenmesi ” , Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2006.

¹⁶ İ. Fatih Özorhon, “Mimari Mekân Kimliğini Belirleyen Yönüyle Doğal Işık” , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2002.

¹⁷ O. Arayıcı, “ Çalıştır Fakat Kullanılmayacak Durumdaki Nesnelere Üzerine Kültürel ve Politik Bağlamda Diyalektik Bir Deneme ” The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, ISSN: 2146-5193, TOJDAC 2015.

2.2. MEKÂN ALGISI

Algı, psikoloji ve bilişsel bilimlerde duyuşsal bilginin alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelir. Algı, duyu organlarının fiziksel uyarılmasıyla oluşan sinir sistemindeki sinyallerden oluşur. Örneğin, görme gözün retinasına düşen ışıkla, işitme kulağa gelen ses ile oluşur. Algı bu sinyallerin sadece pasif bir şekilde alınması değildir. Öğrenme, dikkat, hafıza ve beklenti ile şekillenebilir. Algı, bu "yukarıdan aşağıya etkileri" kapsadığı gibi duyuşsal girdinin "aşağıdan yukarıya" işlenmesini de içerir. "Aşağıdan yukarıya işlemler", basitçe, düşük seviye bilgi kullanılarak daha yüksek seviyede bilginin (örneğin şekiller ile nesne tanımda) oluşturulmasıdır. Yukarıdan aşağıya işlemler ile kastedilen, kişinin kavram ve beklentilerinin algıyı etkilemesidir. Algılama, sinir sisteminin kompleks işlemlerine dayanır, ancak bilinçsel farkındalığın dışında gerçekleştiği için çoğu zaman kişilere zahmetsizce gerçekleşir gibi gelir.¹⁸

Mekânın anlamsal çözümlenmesine neden olan deneyimlemede, beş duyu organıyla gerçekleşen ve belleğin katkısıyla anlamsal bütünlüğe varan süreç algı mekanizmasında etkilidir. Bu süreç, mekân çözümlenmede algı mekanizmasının bütüncül bir sistem içerisinde paralel duyuşlama süreçlerinin birleşimiyle gerçekleştiğini açıklamaktadır. Yapma çevreler, kimi zaman kişinin beklentilerine oldukça uzak kalmakta ve algı düzeyi düşük, memnuniyet açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.¹⁹

İnsan, içinde bulunduğu çevrede her şeyi kendi ölçeğiyle karşılaştırarak, ilişkilendirerek algılar ve sonunda her nesne çevreyle, bir mekânla bütünleşir Leland'ın belirttiği gibi "...

---

¹⁸ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>

¹⁹ B. Manav, " Renk – Anlam – Mekân İlişkisi " The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, ISSN: 2146-5193, TOJDAC 2015.

İnsanlar genetik olarak belirlenmiş bir mekân koduna sahip olmadıklarından kişisel mesafelerinin belirlenmesinde oldukça esnek olabilmektedirler”. Bu nedenle mekânın kabul görmüş genel veya standarda bağlanmış belirli bir boyutsal sınırı olamaz.²⁰

İnsanın yapay çevresi ile uyumu, dış fiziksel uyarılara (etkilere) karşı tepki göstererek biyolojik, fizyolojik ve psikolojik bir denge kurması ile mümkün olabilir. İnsanın bu uyumu gösterebilmesi öncelikle çevreyi tanımasını, kısaca algılamasını gerektirir. İnsan bir algı, biliş ve davranış mekanizmasıdır.

Mekân algılamasını, görme, işitme, koklama, dokunma, duyumlarının yardımı ile oluşan algılamalar ve anı kavramları, gibi algısal olmayan zihinsel bütünlüklerin karmaşık kombinasyonu şeklinde ortaya çıkan deneyim olarak tanımlayabiliriz.²¹

Mimari mekânın varlığı, insanın varlığı ile mümkün olabilir. Bunun en temel gerekliliği, mekânın insan ihtiyaçlarından dolayı var olmasının yanında, algılanabilirliğiyle tanımlanmasına bağlı olarak, algılayıcı konumundaki insana ihtiyaç duymasıdır. Algı Psikolojisi, insan çevre ilişkilerinin incelenmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

Mekân bileşenlerinin ifade aracı olan renk, doku ve formun insana gönderdiği mesajlar ve bunların algı yoluyla insan tarafından alınması, insanın mekânla ilişkisini açıklar. Mekân elemanlarının bir araya gelmelerinden kaynaklanan uyarıcı etkilerin tüm duyu organları ve zihinsel sürece ilişkin olgular yardımıyla kavranması, tepkiye dönüşmesi mekân algısı olarak tanımlanır.

---

²⁰ H. Gezer, “Mekânı Kavrama Sürecinde Algılama Bileşenleri”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 11 Sayı: 21 Bahar 2012 / 1 s.1-10

²¹ S. Çınar Altınçekiç, “ Kentsel Alanlarda Mekân Organizasyonu ve Beyazıt Çevresinin İrdelenmesi”, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Yıl: 1997 Sayı:2

Porter (1997)'a göre;

...Bir mekâna girdiğimizde her bir, baş, göz ve beden hareketi, hareketli bir görsel çevre oluşturur. Görüş alanımızın dışında olsa bile aşağı yukarı ve yanlara bakarak bilgi toplayabiliriz. Yakınıımızdaki ve uzak mesafelerdeki noktalar üzerine odaklanarak mekâna uyum sağlarız. Gözler, mekânsal bilgileri, herhangi bir duyu organından daha çabuk ve daha çok alırlar. Gözdeki görsel dikkat merkezi birçok hızlı göz sabitlemesi yaparak doku ve şekil hakkında bilgiler toplar ve çevredeki ani değişikliklere duyarlıdır. Mekânın akustik özellikleri ile ilişkili işitme, tanımlamaya ve yönlenmeye yardımcı koklama, doğrudan dokunma alıcıları (deri, zarlar ve kaslar), bizi çevreleyen ısı, nem, doku şekilleri algılamamızı sağlar. Bu çeşitli duysal girdilerin kombinasyonu, bize bütün bir görüntü vermek üzere görsel çevre algılamamızı kuvvetlendirir. Hatta bu algılama, kendi kişiselliğimiz ve motivasyonumuz tarafından, geliştirilecek şekilde değiştirilebilir.²²

2.3. MEKÂN'IN ÖĞELERİ

Mekânı mekân sınırlayıcıları belirler. Mekân sınırlandırılan öğelerin farklılıklarına göre mimari mekân (yapay mekân) ve doğal mekân olarak ikiye ayrılır. Duvarlar, tavanlar, döşemeler, kirişler, kolonlar ve sütunlardan oluşan öğeler mimari mekânları (yapay mekânları) oluştururlar. Yeryüzü, gökyüzü, ağaçlar ve çalılıklar ise doğanın oluşturmuş olduğu doğal mekânlardır.

Doğal ve yapay mekânların oluşumunda ki sınırlayıcı öğelerin belirleyici özellikleri vardır. Bu özellikler oluşan yüzeylerin biçim ve boyutlarının dışında renk ve doku olarak belirlenebilir. Mekân duvarlarla olduğu kadar döşeme ve tavan ile belirlenir. Doğal mekânlarda döşeme, kaldırım, yol veya toprak zemin, tavan ise gökyüzü ve ağaçlarla oluşmaktadır.

---

²² B. Günal, "İnsan - Mekân İletişim Modeli Bağlamında Konutta Psiko-Sosyal Kalitenin İrdelenmesi", Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2006.

Mekân sınırlayıcılarının biçimlenişine göre mekânın geometrisi oluşur. Mekânın geometrisine ve algılanmasına göre değişik mekân tipleri ortaya çıkar. Mekânlar da insanların yaşamlarını sürdürebilmeleri ve yaşam biçimlerine olanak vermelerini sağlayan donatım elemanları (eşyalar) vardır.

Malzeme, renk ve doku açısından kullanılacakları mekânın diğer öğeleriyle birlikte düşünülerek bir bütün olarak mekânın niteliğini oluştururlar. Mekânı aydınlatan ışığın kalitesi de mekânın niteliği için önemli bir faktördür.

2.3.1. MEKÂN'IN FİZYOLOJİK ÖĞELERİ

Zevi'ye göre bir yapıyı anlatmak için kullanılan plan, kesit ve görüşler, mimarın üç boyutta, yükseklik, genişlik ve uzunluk için verdiği ölçülebilir değerlerden başka bir şey değildir. Bunlar bir mekânı tanımlayıcı verilerdir. Bir de insanın dolaştığı, yürüdüğü yani yaşadığı bir “mimari mekân” kavramı vardır. Mimari bir mekân, ancak ürünün kendisinde anlaşılabilir.

Yaşanılan bir niteliğe sahip olan mekânın kendine ait izlenimler veya ifadesel oluşumlar, bitmiş nesnede anlamını bulur. Hiçbir çizim, model veya oluşum, mekânın bitmiş halinin verdiği izlenim ve etkiye sahip olamaz. Çünkü mekânı oluşturan çeşitli bileşen ve öğeler, mekânsal örgütlenmede çok farklı roller üstlenmekte, mekânın topyekûn etkisi üzerinde son derece önemli olmaktadır.

Mekân bileşen ve öğeleri mekânsal örgütlenmede sınırlayıcı, belirleyici yönlendirici odaklayıcı, süreklilik sağlayıcı, anlam taşıyıcı, birleştirici, ayırıcı roller üstlenirler. Bu roller gözlemciye o mekânın kavranabilmesi için gerekli ipuçlarını verir. Görsel, işitsel, ısısız çevre etkenleri, üç boyutlu bir mekânsal düzenleme kapsamında ele alındığında “mekânsal algı” konusu ortaya çıkmaktadır. İnsan algılarıyla, çevresini amaçlarına özdeşleştirerek ve aynı zamanda çevrenin sağladığı koşullara kendini uydurarak bulunduğu mekâna anlam kazandırmaktadır. Mekânın fiziksel özellikleri olan renk, biçim, doku, form, aydınlık düzeyi, koku, ses, ısı mekânsal algılamamızı etkileyen faktörlerdir.

İnsanoğlunun fiziksel çevresiyle olan ilişkisi, onun, çevresine uyum sağlaması ve yaşaması şeklindedir. Gür'e göre Rapaport, ölçeği ne olursa olsun bir mekânın planlanması ve tasarımının yapılması, bileşenlerinin değer ve amaçlarına bağlıdır. Bu bağlamda, fiziksel çevre tasarlanırken, mekân; anlam; iletişim ve zaman öğeleri örgütlenmektedir ve fiziksel çevreyi oluşturan mekânlar bütününe örgütlenmeden farklı olarak, renk, biçim, doku, donatı, aksesuar, süsleme ve benzeri değişkenlerle sağlanmaktadır.²³

Çıplak strüktüre sahip olan Loftlarda mekânı oluşturan mimari strüktürün kavramsal öğelerini açıkça görebilmek mümkündür. Loftlarda strüktürü oluşturan malzeme öğeleri doğalarındaki endüstriyel karakterle genel olarak sert dokulara sahiptirler. Sert malzemenin öz niteliği olan sert dokuyu ve ağır kütleli çağrıştıran bu renkler, mekânda ağırlık duygusu yaratır. Ayrıca tavan, duvar ve zemindeki kullanılan malzemelerin renklerinin çoğunlukla koyu renklere sahip olması da loft mekânda güçlü, ağır ve baskın bir atmosfer yaratmaktadır.

Loft mekânların ölçütlerinden biri olan geniş pencereler ve pencerelerin sık aralıklarla konumlanışları nedeniyle loft mekânlar gün ışığı olduğu sürece doğal ışıkla aydınlanırlar.

2.3.2. MEKÂN'IN PSİKOLOJİK ÖĞELERİ

Öznenin, belirli bir nesnenin yön, büyüklük, biçim uzaklık gibi özellikleri üzerine duyu organları yoluyla edindiği algı mekân algısıdır. Mekândaki, renk, boyut, ısı, ışık gibi fiziksel değişkenler, bireyin psikolojisi üzerinde belli bir etki yaratır. Birey bilişsel ve duygusal altyapısına bağlı olarak düzeyi değişen bir algılama odağıdır.

---

²³ G. Nur Aykaç, "İç Mekânda Bir Tasarım Kriteri Olarak Açıklık Kavramının Loft Mekânlarda Analizi ve Örnekler Üzerinde İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Ankara, 2014.

Çevre psikolojisinde insan-mekân ilişkileri çerçevesinde ortaya atılan ‘kişisel mekân’ (personal space) kavramı, her bireyin etrafında bulunan, sınırları savunulan, diğerine yabancı olan ve bireyin fiziksel ve bilişsel olarak hakim olduğu kişisel alanı ifade etmektedir.

İnsanların psikolojik gereksinmelerini listeleyen bazı sınıflandırmalar, yüzlerce farklı madde içerir. Çevre çalışmalarında psikolojik gereksinmelerin en yararlı sınıflaması, 12 adet gereksinme ihtiva eden, Kocowski’nin sınıflandırmasıdır (Kocowski, 1982). Güvenlik, dikkat, değerlendirme, önem, ilişki, yakın ilişki, bağımsızlık, etkinlik, çalışma ve huzur, güzellik, kendini pozitif değerlendirme, duygu ve değerler. Diğer bir psikolojik gereksinmeler listesi, Thomas ve Znaniecki (1987) tarafından, dört temel sosyal gereksinim teorisinden formüle edilmiş ve geliştirilmiştir. Bu yazarlara göre, birçok psikolojik gereksinim arasından, her zaman ve her kültürel dönemde tüm insanlar için geçerli olan dört tanesi seçilebilir. Bunlar; güvenlik, duygusal ve sosyal kabul görme ve yeni deneyimlerdir.

Çevre psikologları kişisel mekânı, mesafeye benzer şekilde ve mahremiyet düzeyi yüksek bir alan olarak kavramlaştırmaktadır. Kişisel mekân, “kişinin etrafında bulunan ve onun vücut şemasıyla bütünleşmiş çevre parçası”⁴ veya “girişi korunan ve duygusal yükler taşıyan bölge”⁵ veya “gerilim ya da kaygılardan kaçınmak için işgallere karşı korunan, kişilere ait olan ve vücudu çevreleyen mekân parçası ”ve benzeri şekillerde tanımlanmaktadır.

Algılama mekanizması beş duyumuzla dışarının verilerini toplamakla kalmayıp, “zaman”, “süreklilik”, “farkındalık”, “idrak” gibi psikolojik etki mekanizmaları da kullanılır. Mekânın tanımlamasında, “kültürel birikimler ve deneyimler, ekonomik, işlevsel sosyal ve kültürel eğilimler” bulunmaktadır.

Duyuların algılama sürecindeki eylemler birbirinden ayrılamadığı gibi, ardışık olarak gelişen zihinsel algılama süreci de duyusal algılamadan ayrılamaz.

Zihinsel süreçte, kişi mekâna ilişkin zihninde kalan bilgilerle sürekli olarak mekânı yaşayabilir. Bu deneyim zaman kavramına, mekânın kullanıcısının psikolojisine bağlı olarak değişir ve gelişir.

Loft gibi tek hacimli, bölüntüsüz yatayda ve düşeyde oldukça geniş bir alanın kişisel alan mesafesi bağlamında bireyde bırakacağı etki de psikolojik ve sosyolojik altyapıya göre oluşan bağımlı bir değişkendir. İnsan, yaşamının pek çok alanında kendini sınırlarla ifade etmekte ve bireyin duygusal yönelimleri de zaman ve mekân değişkenleri içerisinde niteliksel ve niceliksel olarak tanımlanabilmektedir. Loft mekânlardaki geniş hacim ölçeği ve bu hacimde alt mekânların bölüntü elemanı kullanılmadan yani sınırlandırılmadan örgütlenmesi, modern toplumlardaki mekân kavramının zihinlerdeki arketiplerinden farklıdır.

Tipik mekân kavramı fikrinde kişisel mahremiyet alanları görsel ve fiziksel olarak sınırlandırılarak diğer birimlerden ayrılarak boş alanlar özelleştirilmektedirler.

2.3.3. MEKÂN'IN SOSYOLOJİK ÖĞELERİ

Mekân kavramı zihinsel olanla kültürel olanı, toplumsalla tarihseli birbirine bağlar. Toplumlarla birlikte değişir. Dolayısıyla, mekânın tarihi vardır.²⁴

İnsanlığın gelişim süreci ile eşdeğer bir gelişim gösteren mekân, ait olduğu toplumun kimliğinin, ilişkilerinin bir yansımasıdır. Bu yansıma toplumsal örüntülerin mekâna deşifre edilmiş görüntülerini taşır. Toplumlara göre farklılaşabilen mekânın betimleniş özellikleri tarihsel süreç içinde sosyal ve ekonomik etkileşimlerle tanımlanır.

Her mekân sosyal ve kültürel bir takım bileşenlere sahiptir. Mekân kullanıcısı kendi alanını kişiselleştirerek karakterini, beğenilerini, tercihlerini, geçmişini, kültürünü yansıtır. Dolayısıyla mekân kişiselleştirilir. Bireysel ve toplumsal sınırlar belirtilerek kullanıcı kendisini yansıtmış olur.

---

²⁴ H. Lefebvre “ Mekânın üretimi ”, Sel yayıncılık, İstanbul, 2014, s.25

Toplumsal mekân kavramı genişleyerek gelişir. Üretim kavramının içine dâhil olur. Böylece çok özgül bir diyalektik hareket yaratır.

Ekonomik ve teknolojik gelişmeleri hızlandıran sanayileşme süreci sosyo kültürel yapılarda da belirgin değişimlere yol açmıştır. Kentsel kültürde ekonomik değişimler ‘çekirdek aile’ kavramını üretmiş, ‘kalabalık’ hayatlar ‘bireysel’ hayatlara dönüşmeye başlamıştır. Bu dönüşümler konutların mekânsal kurgularında da değişimlerin oluşmasına yol açmıştır. Öncelikle kalabalık ve sıkışık kent yaşamı geniş konutlara olanak vermemeye başlamıştır.

Terk edilen loft mekânlar ekonomik sebeplere dayalı olarak hem yaşama hem de çalışma alanına ihtiyaç duyan sanatçı kesimi tarafından tercih edilmiştir. Sanatçılar yerleştikleri bölgelerde soylulaştırma sürecini başlatarak, loft mekânın hem dolaşımdaki ekonomik değerini arttırmış, hem de sosyo-kültürel anlamda değerinin yükselmesine sebep olmuştur.

Loft mekânlar da kendilerini tanımlayan bir takım sosyal ve kültürel bileşenlere sahiptirler. Bu bağlamda loftların mekânsal kodları tarihsel süreç içinde belirgin değişimler göstermiştir. Bölüntüsüz geniş alana ve yüksek tavana sahip loft mekânlar, endüstriyel işlevlerini yansıtan sert yapısal öğelere sahiptirler. Kapitalist değerler içerisinde her türlü güvenli himayeden ya da toplumsal sınıftan ayrı, bir anlamda ‘romantik’ bir duruşa sahip olan sanatçı öznesinin loft’a yerleşmesiyle, mekândaki endüstriyel gösterge, muhalif göstergeye dönüşmüştür.

2.4. MEKÂN KİMLİĞİ VE LOFT

Literatür tanımlarına bakıldığı zaman klasik tanımı ile sınırlandırılmış alan kavramının karşımıza çıktığı Mekan tanımı, zaman içerisinde Mimari mekân adı ile yeniden tanımlanmaya başlanmış ve bu yani tanımla birlikte boşluk kavramı tanım içerisinde yerini almıştır. Böylelikle mekânı yaratan şeyin boşluk olduğu literatürdeki yerini almıştır. Temelde Mekânsal anlamda boşluk kavramına bakıldığında işlevsel olmanın ötesinde farklı boyutlara işaret dikkat çekmektedir.

Boşluk, mekân ve form ile olan ilişkisine bağlı olarak konuya felsefi bakış açısı ile bakıldığında “hiçlik”, “yokluk” gibi anlamların tersine mekânda ve formda yarattığı “varlık” etkisi üzerinden de değerlendirilebilir.²⁵

Meiss’in hem içi hem de dışıyla tarif edilebilen içsel boşluğun sanatıdır diye tanımladığı mimarlık mesleğinde mekânsal öğeler; yüzeyler bir araya gelerek bu boşluk kavramını tarif etmekte, oluşturmaktadır.

“Otuz çubuk tekerleğin ortasında birleşir, aralarındaki küçük boşluk tekerleği döndürür. Çamurdan yapılan çanak, işlevini çevrelediği boşlukla görür. Bir odanın duvarlarına kapı ve pencereler yapılır.

Fakat asıl iş gören odanın boşluğudur. Bütün birleşen öğelerin yararı vardır. Fakat işlevi gören boşluktur.” Tzu’nun boşluğun önemine dair yaptığı bu açıklamayı Kuban, “bu şiir boşluğun ve fiziksel mekânın en yalın işlevsel tanımıdır” şeklinde yorumlar ve “hareket yani yaşam boşlukta olur” der.²⁶

Mekân, bir kabuğun içinde kalan hacim olarak nitelendirilebilir. Bu hacim, içinde yaşanılacak bir ortam, bir yaşam alanı olarak kullanıldığından, mekân olarak tanımlanabilmesi için, ışık alması şarttır.

İnsanoğlu, tarihsel süreç boyunca, yaşadığı mekânlarda öncelikli olarak ışık almak için, kendi çabalarıyla, kendisini doğal ortamından ayıran mekânsal kabuk üzerinde boşluklar açmıştır. Bu boşluklar, mekânda çeşitli açıklıklara dönüşmüşlerdir.

En belirgin açıklık örnekleri kapılar, iç kapılar, dış kapılar, pencereler ve bölücü duvarlardır. Mekândaki sınırları oluşturan duvarlar önemli öğeler arasında yer alır. Duvar üzerinde oluşturulan boşluk veya açıklıklar mekânı biçimlendirmektedir. Pencereler iç mekânda ışık ve hava almak amacıyla geliştirilmiş açıklıklardır.

---

²⁵ N. Kuloğlu, “ Boşluğun Devinimi: Mimari Mekândan Kentsel Mekâna ”, ICONARP International Journal of Architecture and Planning Volume 1, Issue 2.

²⁶ D, Kuban, “ Lao Tzu, Tao Yolu Öğretisi ”, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2013, s.80

Mekân tanımını belirleyen bu özellikler temelde loft kavramının özelliklerini de tanımlamaktadır. Dönüşüm sonucu yeni kimlikleri belirlenen Loftlar dönüşüm öncesinde ki kimlikleri nedeni ile yüksek tavan, geniş kapı ve pencere açıklıkları, brüt malzeme kullanımı gibi özellikleri ile mekân kavramına yeni bir soluk getirmektedir. Mekânı tanımlamak için gerekli olan şey dört duvar mıdır yoksa sadece belirlenen alanın zihnimizde canlanan yansıması mı mekân kavramının açıklamasına karşılık olmaktadır sorusuna cevap getirirken loft kavramı bunların temelini boşluk kelimesi ile tamamlamakta ve mekân ile loft arasında geniş anlamlı bir bağ kurmaktadır.

Bununla birlikte Loft kavramını oluşturan bazı ölçütler vardır. Bir yapının loft olup olmadığını sağlayan beş temel mimari ölçüt bulunmaktadır. Dönüşüm, yüksek tavan, serbest plan, geniş pencereler ve çıplak strüktür. Fabrika, depo veya atölyelerin dönüştürülmesiyle oluşturulan yaşam alanları Loft mekânlar olarak adlandırılır. Bu mekânlar konut veya çalışma alanı olarak tasarlanabilirler. Yüksek tavana sahip olmasında ki en önemli neden fabrika ya da depo alanlarının diğer yapılara göre daha yüksek tavanlara sahip olmasıdır.

Loft mekânlarda yer alan her alan mekâna giren herkese açıktır. Serbest bir plana sahip olan Loft mekânlar topluma açık alanlar olarak kabul görülebilirler. Çünkü sınırların belirlemiş olduğu duvarların olmaması ve bu sebeple oluşturulmuş olan açıklıklardan dolayı mahremiyet içermezler.

Fabrikalarda gün ışığından maksimum düzeyde yararlanabilmek için hem geniş hem de yüksek pencereler tercih edilmiştir. Bu yüzden geniş pencereler önemli özellikler arasında yer alır. Loft mekânlarda dikkat çeken en önemli diğer bir özellik ise havalandırma, elektrik kabloları ve tesisat borularının gizlenmeden çıplak strüktürle açıkta bırakılmasıdır.

Boyasız brüt bırakılmış zeminler, duvarlar ve tavanlar, sıvasız tuğla duvarlar mekânda dikkat çekmektedirler. Loft mekânlar sahip olduğu beş temel ölçüt ile mekân kimliğini belirlemiş olmaktadır.

3.BÖLÜM: BRÜTALİZM KAVRAMI

3.1. BRÜTALİZM KAVRAMI ORTAYA ÇIKIŞ SÜRECİ

II. Dünya Savaşı'ndan sonra refah devleti oluşturmak amacıyla İngiltere'nin uyguladığı büyük kamu yapım programı Modernizm'i benimsemiştir. Ancak, malzeme kıtlığı ve bilgi eksikliği nedeniyle uygulanan programın büyük bir kısmına tam olarak Modernist denilemez. Alman bilim adamı Rudolph Wittkower'ın öncülüğünde yürütülen Rönesans mimarlığının analizi ile Le Corbusier ve Mies van der Rohe'nin yeni çalışmalarından esinlenen genç mimarlar yeni tasarımları için daha sağlam entelektüel bir zemin arayışına girdi. Bu arayışın karşılığını, malzemenin dürüst kullanımı anlayışına uygun olarak Mies'in tasarladığı 'Illinois Technology Institute' yerleşkesindeki (1939-56) yapılarda buldu. Smithson'ların Norfolk'ta tasarladıkları Hunstanton okulunda tüm strüktür, malzeme ve servisler olağanüstü bir netlikte sergilenmiştir.²⁷

Aynı işlevleri taşıyan birimlerin görsel bütünlüğünün sağlanması ve diğer bütünlüklerle ayırımının okunaklı kılınmasıyla oluşturulan parçalı kütle, vurgulanmış konstrüksiyon, malzemenin çıplaklığı, kimi kez gelişmiş teknolojinin strüktür ve ayrıntılarda sergilenmesi gibi özellikleri içeren uygulamalar "Brütalizm" adı altında bir üslup niteliği kazanır. Türkiye mimarlığında ilk kez dünyayla bütünleşme duygusu yaratan uygulamalar da bu üsluba aittir.²⁸

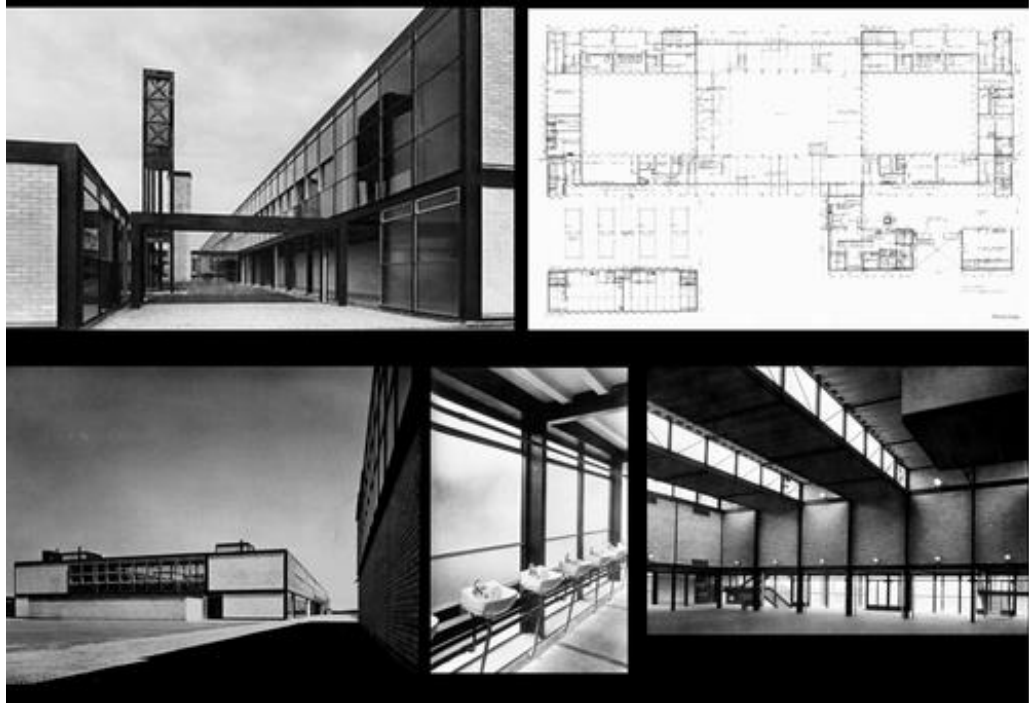
Reyner Banham Brütalizm'in estetikten çok 'etik' bir akım olduğunu öne sürmüştür. Brütalizm bilinçli bir biçimde, işlevinden çıkan uzlaşmayan biçimler ve kaplanmayan malzemeler aracılığıyla ifade kazanarak, mimari gelenek ve alışkanlıklara uygun zevkin ilkelerinin dışında duran bir mimarlığı aramıştır.

---

²⁷ J. MELVIN, "İzmler Mimarlığı Anlamak" Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, s.118.

²⁸ G. Akın , "Brütalizm, Bir Modernist Üslup" ,Betonart Dergisi, sayı 8/Sonbahar, İstanbul, 2005, s.2.

Bu çağda yapılan en başarılı yapılar okullar olarak karşımıza çıkmaktadır. 1949-1954 tarihleri arasında şekil 3.1 de Peter ve Alison Smithson tarafından tasarlanan Hunstanton Okulu'nun malzeme ve işlev olarak yalın bir kurgu ile biçimlenmesi, Brütalizm'in ortaya çıkışına neden olmuştur.²⁹

Şekil 3.1: Alison ve Peter Smithson - Hunstanton Okulu

Bu gelişme, Peter ve Alison Smithson'ın, Mies van der Rohe'nin tasarımlarındaki akılcı mimarlığın, yalın ve çıplak bir estetik anlayışla evrilmesidir.

Malzemenin çıplak bir estetikle ifade edilmesini kusurları olabilecek bir malzeme olan beton ile deneyimleyen; betonu brüt olarak plastik bir eleman gibi kullanan isim ise La Tourette Manastırı'nın tasarımcısı Le Corbusier'dir.³⁰

²⁹ B. Mutlu, "Mimarlık Tarihi ders notları 1", Mimarlık Vakfı Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2007

³⁰ D. Dokgöz - F. Hacılibeyoğlu, "Brüt Beton Net Mimarlık; Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Binası", Ege Mimarlık Dergisi, sayı:2009/3 70, İzmir, 2009, s.33-35.

Le Corbusier, daha 1920'lerde mimarlığı tanımlarken “L'Architecture, c'est, avec des matieres brutes, etablir des rapports e'mounvants” (Mimarlık, ham (brüt) malzemeler aracılığıyla duygusal ilişkiler meydana getirmektedir). İfadesinde ‘brüt’ kelimesini kullanmıştır.³¹ Şekil 3.2 de de görüldüğü gibi malzemede brüt beton kullanılmıştır.

Şekil 3.2: Le Corbusier - Unité d'Habitation

Mies 1961'de “Mimarlık döneme bağlıdır, ne modadır, ne de sonsuzluk içindir, bir dönemin parçasıdır. Bir dönemi anlamak, görülen her şeyi değil, onun özünü anlamaktır. Ancak bir dönemde neyin önemli olduğunu bulmak zordur. Çünkü büyük biçimin çok yavaşça ortaya çıkmasıdır.

---

³¹ E. KORTAN, “XX. Yüzyıl Mimarlığına Estetik Açından Bakış”, Yaprak Kitapevi, Ankara, s.81

Büyük biçim sizin veya benim icat edebileceğimiz bir şey değildir; ancak biz ne olduğunu bilmeden onun üzerinde çalışırız. Ve büyük biçim bütünüyle anlaşıldığında dönem biter; sonra yeni bir şey başlar.” diyerek Brütalizm kavramının mimarlığı ne derece etkileyebileceğini anlatmak istemiştir.

Le Corbusier’de ürünlerin kendisi “kaba”dır, “Brüt”tür, bu kabalık büyük ölçüde malzemenin “brüt beton” oluşundan gelir. Le Corbusier ilksel, kırsal, doğal olanı çağrıştıran bu anlatım diliyle, tuhaf bir şekilde insanı etkileyen, kendine özgü bir mimarlık yaratmıştır.

İngiltere’nin Norfolk kenti yakınındaki Alison ve Peter Smithson’ın ilk yapıları olan Hunstanton Okulu’na (1949-54) başladıklarında Alison Smithson 21, Peter Smithson ise 26 yaşındadır. Le Corbusier ikinci yapı olan Marsilya banliyösündeki ünlü Unité d’Habitation’una (1947-52) başladığında ise 60 yaşındadır.

Le Corbusier’ in brüt betonu kullanmasının ardından beton artık yalın haliyle kullanılmaya başlanmıştır. Sert tartışmalarda suçlamalara konu olan yalıtım amaçlı kaplama bile ‘ahlaksızlık’ sayılmıştır. Doğan Hasol’a göre, yapıda teknik mükemmellik yerine doğallık, kendi kendine oluşluk, malzemenin dışardan kolay okunabilmesi amacından ötürü birazda hamlık ve kabalık olarak tanımlanmıştır.

Brütalist yaklaşımda metal malzemeler yerine örtüsüz beton ve tuğla yüzeyler kullanılarak malzemenin gerçek yüzü anlatılmaya çalışılmıştır. Hasol’a göre 2 çeşit Brütalist uygulama vardır. Biri içteki fonksiyonu dışarıya yansıtmak, diğeri ise yapının strüktürünü dışarıdan okunabilecek şekilde tasarlamaktır.³²

---

³² D. Eren , “ XX. Yüzyıl Mimarisi Ders Notları ” , Balıkesir Üniversitesi Mimarlık Bölümü, 2011, s. 14

Aşağıdaki şekil 3.3 de Alison ve Peter Smithson tarafından tasarlanan Hunstanton Okulu ve şekil 3.4 de Le Corbusier tarafından tasarlanmış Unité d'Habitation yapılarından biri çelik ve cam diğeri Brüt beton olan ve bu nedenle ilk bakışta hiçbir biçimsel benzerlik bulunmayan bu iki yapı arasında, yine de ortaklıklar aramak gerekirse, kabaca konstrüksiyon ve malzemenin açık ve okunaklı oluşundan söz edilebilir.

Şekil 3.3: Alison ve Peter Smithson - Hunstanton Okulu

Şekil 3.4: Le Corbusier - Unité d'Habitation

Bu ortak özellik modern mimarlığın başından beri savunduğu, ancak Brütalizm’le daha radikal bir şekilde “tekrar” talep edilen ilkeye dayanmaktadır ve Brütalizm’in tek ortak paydasıdır.

Hunstanton, ne Mies'in biçimciliğini, ne de Wright'ın duygusallığını öngörür. Onların tasarımında duvardan çelik elemana, her parça, her olgu strüktür, işlev ve dekorasyonu bütünleyen unsurlardır. Hunstanton sadece Mies'in Romantizmi'ne tepki değildir; kendi döneminde İngiliz savaş sonrası mimarlığının pitoresk, romantik önceliklerini de şiddetli bir reddediştir.³³

---

³³ A. Hasan Polatkan , “Bir Anksiyete Ortamı Olarak Modern Mimarlıkta Brütalizm ve Brütalist Çevre Üzerine Sorular ”, Betonart Dergisi, sayı 9, İstanbul, 2006, s.65-66.

3.2. AVRUPA'DA BRÜTALİZM KAVRAMI

Brütalizm akımı 1954 yılında İngiltere'de Alison ve Peter Smithson tarafından ortaya atılmış ve Le Corbusier'in Marsilya'daki ikamet birimi ve Chandigarh'daki yapılarından esinlenerek üretilmiş yapıları nitelendirmek üzere kullanılmıştır. Akımın adı Fransızca "beton brüt" kelimesinden türemiştir.

Brütalizm birbirinden farklı iki ayrı safhada gelişmiştir:

- Peter-Alison Smithson grubunun tartışmalarında İngiltere'de ortaya çıkan,
- Uluslararası geçerliliği olan ve temelde estetik kökenli olan İngiltere'deki safhadan sonra gelişen Brütalizm.

Le Corbusier 1920li yıllarda mimarlığı: "mimarlık ham (brüt) malzemeler aracılığı ile duygusal ilişkiler meydana getirmektedir" şeklinde tanımlayarak ilk kez brüt kelimesini kullanmış ve daha sonra yapılarında da brüt betonu kullanmaya başlamıştır.

Uluslararası Brütalizm'in başlangıcını şekil 3.5 de Le Corbusier' in Paris'teki Jaoul Evinin oluşturduğu kabul edilmektedir. Bu yapıda malzemenin çıplak bir şekilde kullanılması ve yapıyı kapalı ve ağır bir kütleler topluluğunun oluşturması daha sonraki gelişmeleri büyük ölçüde etkilemiştir. Brütalizm başlangıçta form ya da malzeme ile ilgili bir yaklaşım olmaktan çok belirli bir davranış biçimini dile getirmiştir.

Şekil 3.5: Le Corbusier, Maison Jaoul, Neuilly, Paris, France, 1954-56

Reyner Banham'a göre Smithson'lar "Mies van der Rohe'nin üslubunu almışlar ve sonra onu düzeltmeye çalışmışlardır. Hatta kimi açıdan Hunstanton'ın malzeme ve konstrüksiyonu herhangi bir Mies yapısından daha dürüsttür."

Hunstanton'da "hiçbir sır, hiçbir romantizm, işlev ve iç dolaşımda hiçbir belirsizlik yoktur. ...mekânların neredeyse bütünüyle camla çevrenmesi, yapının açık ve anlaşılır olması yönünde kararlı bir tasarım anlayışının parçası olarak görülmelidir." Bu nedenle Hunstanton, Architectural Review tarafından "İngiltere'deki gerçekten en modern yapı" olarak gösterilmiştir. Smithson'lar da Hunstanton'dan yirmi yıl sonra, "Brütalizm'in modern hareketle aynı doğrultuda bir gelişme olduğuna inanmış olduklarını" dile getirmişlerdir.

Mies van der Rohe'nin estetiğinden (binanın yapısının elden geldiğince açık bir biçimde sergilenmesi) büyük ölçüde etkilenmiş olan Smithson'ların Brütalizm'i, kendine özgü ve çok daha "çarpıcı" (brütal) olan teknik çözümleriyle (dışarıdan görülen kanalizasyon boruları), Mies van der Rohe'nin estetiğini aşmaktadır; ancak Louis Kahn'nın (1901-1974), 1951-1954 yılları arasında New Haven'da (Connecticut, A.B.D.) Yale Üniversitesi'nin Art Center binasını yaparken uyguladığı yapısal ve uzamsal anlayışa da pek uzak sayılmaz; ama bu yeni bir mimarlık üslubundan çok, güncel yapımların yeni bir çözümü olarak kabul edilmektedir.³⁴

Le Corbusier, Paris'teki İsviçre Pavyonu'nun (1932) pilotilerinde olduğu gibi betonu sıvamadan, örtmeden çıplak bir şekilde sergilemiş ve ahşap kalıbın izleri, damarları, budakları ve ek çizgileri beton üzerinde açıkça belli olmasını sağlamıştır. Böylece, çeşitli desenlerle bir tür relief-doku ve estetik etki elde etmiştir.

Le Corbusier, benzer şekilde, Mathes'de ve Paris'teki haftasonu evinde (1935) tabii taş ve tuğlayı sıvamadan çıplak halde bırakmış ve onların konstrüktif yapısından ve malzemenin doğasından kaynaklanan kaba, düzgün olmayan desen, doku ve ifadesinden yeni estetik değerler çıkarmıştır. Hindistan'daki inşaatlarında da yörenin işçilik ve teknolojisine uygun konstrüksiyonlar düşünmüş ve bu sonucu almıştır.

Böylece, ABD'de ortaya çıkıp bütün dünyaya yayılan metal ve camdan yapılan cilalı pürüzsüz, makine estetiği kökenli 'Teknik mükemmellikteki yapılara karşıt olarak yeni bir tür estetik doğmuştur.

Fakat bu estetik değerler, yapıların kütleleriyle ilgili olmayıp masiv duvar yüzeylerinin dokusuyla ilgilidir; diğer bir deyişle Nikolaus Pevsner'in (1902-1983) estetik kriterlerinden birincisinin kapsamına girmektedir. Diğer taraftan "Uluslararası Brütalizm'in farklı bir anlaşılma şekli ise yapıdaki kütlelerle ilişkilidir.

---

³⁴ B. Salgın, "Brüt Beton, Brütalizm ve Türkiye Örnekleri" ,Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Kayseri, Eylül, 2007

Le Corbusier, Paris'teki İsviçre Pavyonunda (1932), merdiven, asansör vb. servis ikincil fonksiyonların binanın ana kitlesinin dışına çıkarmış ve onları kendi estetik plastik değerleriyle ayrı bir kitlede ifade etmiştir.

Brütalizm 'de farklı fonksiyonlara göre oluşturulan mekânlar kompoze edilerek genel forma ulaşılmıştır. Bu tavır önceden belirlenen birincil geometrik formu alıp onun içinde fonksiyonları çözmeye çalışan Pürizme ve tartışılmaz temsilcisi Mies van der Rohe'nin çalışmalarına biçimsel yönden karşıt bir tutum ortaya koymaktadır.

Brütalizm, İsveç'ten Sigurt Lewerentz ya da ABD'de çizgili betonları kullanan Paul Rudolph gibi İngiltere'nin dışında da yandaşlar bulmuştur. 30 yıllık bir aradan sonra 1950'lerde mimarlığa yeniden dönen Lewerentz'in ilk işleri tam bir yeni Klasikçi söylemken, sonradan yaptıkları yalın malzeme ve biçimli ama asla kaba olmayan tasarımlardır.

Her ne kadar farklı Brütalist uygulamaların varlığından söz edilse de özellikle mimarlık ortamında savaş sonrası dönemde yeni bir biçim dili oluşturulurken birçok eleştirmen ve mimara göre Brütalizm, üslup olarak 1956'da Le Courbusier'in Neuilly'de Jaoul Evleri'ni yaptığı sırada doğmuştur.

Aşağıdaki şekil 3.6 ve şekil 3.7 de yer alan örnekler betonarmeden ve tuğladan yapılmıştır. Betonarmeden ve tuğladan yapılmış olan bu küçük yapılar gerçekten İngiliz James Frazer Sterling'in (Ham Common apartmanları, Londra, 1958) önderliğini yaptığı bir Brütalizm akımının başlıca esin kaynağı olmuştur.

Şekil 3.6: James Sterling, Ham Common Flats, London, England, 1955-58

Şekil 3.7: James Sterling, Ham Common Flats, London, England, 1955-58

Brütalizm, Reyner Banham'ın da açıkladığı şekilde radikal ve yeni bir hareket olmayıp geleneksel mimaride var olan değerlerdir. Ancak çağımızın “Makine estetiğine - Teknik mükemmelliğine bir antitez niteliğinde, yeniden ele alınması şeklinde yorumlanabilir.³⁵

3.3. BRÜTALİZM VE TÜRKİYE

Betonarmenin Türkiye'deki kabulü, modern mimarlığın da ülke mimarlık gündemine girişi olarak kabul edilebilir. Dünyadaki Sanayi Devrimi'nin yansımalarını hisseden Türkiye, Cumhuriyet Dönemi ile yeni bir yaşam tarzı ve yapılanmaya gitmiş; mimaride de modern yaklaşımları ve betonarmeyi benimsemiştir.

Dönemin mimarlarından İsmail Hakkı, sanayi devrimi ile gerçekleşen yeni yaşam tarzına uygun yapıların yapılması gerektiğini, bu yapıları yapacak tekniğin ise betonarme olduğunu ifade etmekteydi. Mimar Burhan Arif ise “bir Türk mimarı uluslararası bir teknik ile Avrupalı bir inşa örneği yapmak istese yapı malzemesinin mecburiyeti olarak mimaride memleketin mahalli yapı şekillerine bağlanmaya mecbur oluyor. Mesela düz çatı malzemesinin memleketimize girmemesi veya demir şerit pencerelerin bugün için uygulanmasının mümkün olmamasıyla Türk mimarisi daha yerel kalmaya mahkûm oluyor” sözleri ile uluslararası bir ürün verebilmek için gerekli olan malzemelerin ülkedeki kullanım yoğunluğunun önemini ortaya koymaktaydı.

“İhtiyaç ve zorunluluk yeni bir şekil ister, yeni şekil için de yeni malzeme ve yeni bir teknik lazımdır” cümleleri yeni bir mimarinin oluşturulmasına yönelik tartışmaların ana ekseninin malzeme ve teknik üzerine yoğunlaşmasına neden oluyordu. Gündemi oluşturan bu malzeme ise betonarmedir.

---

³⁵ Yapı'dan Seçmeler 9 “Mimari Akımlar II” Yapı – Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 1996, s.32.

Betonarmenin sürekli ivmelenen popüler kullanımının dışına çıkan yapılar arasında en öne çıkanı Altuğ ve Behruz Çinici'nin Orta Doğu Teknik Üniversitesi kampüsüdür. 1961 yılında bir yarışma projesi ile ortaya çıkan ve 1962 yılında inşa edilmeye başlanan bu yapı bloğunun özgünlüğü Brütalist ilkelere göre tasarlanmış olmasıdır.

Bu yapı bloğunun önemi Türkiye'deki mimarlık alanında ilk olarak çıplak betonun kullanımının geliştirildiği; bunun yanı sıra prekast beton, pleksiglas gibi malzemelerin kullanımı ile zamanla tahrip olan, tamir ve bakım gerektiren kaplamaların yer almadığı öncül bir yapı olmasıdır. Bu da bir Türk mimar tarafından Brütalist ilkelerle kurgulanan ilk modern mimarlık ürünü olmasının yanı sıra, yapının Ankara gibi Türkiye'nin yapısal anlamda önemli bir merkezde olmasının payı vardır. Benzer dönemde İzmir'de gerçekleştirilen bir yapı olan Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği binası, ne yazık ki ODTÜ kampüs yapıları ile aynı kaderi paylaşmamaktadır.

Göreceli mimarlık alanında taşra bir kentte yer alan Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği binası gerek mimari kurgusu, oranları, yarattığı mekânsal zenginlikler gerekse yapıldığı döneme göre kullandığı malzemelerdeki devrimci tutumu ile biraz daha göz önünde olmayı hak eder bir durumdadır.

Brütalizm'in Türkiye'de ki mimarlık ortamında kabul görmesi 1960 sonrası döneme rastlamaktadır. Avrupa'da ki uygulamalarla eşzamanlı olarak yaygınlaşması bakımından önem kazanmaktadır. Türkiye'de yapılmış Brütalist örneklerde Le Corbusier'in etkisi görülmektedir.

Avrupalı bir mimar olması dolayısıyla birçok yönden Türkiye'ye yakın olan Le Corbusier mimari proje uygulamalarında betonarme, doğal taş, ahşap, tuğla gibi Türkiye'de de sık kullanılan yapı malzeme ve tekniklerini kullanmaktadır.

Genellikle 1950'ye kadar yaptığı tasarımlar pürizm ve klasisizm nitelikleri barındırmaktadır. Bu nedenle sade ve saf biçimlerde tasarladığı yapıtlarının Türkiye şartlarında anlaşılma ve yapılma olasılığı fazladır.

Böylelikle Türkiye’de de Avrupa’daki Brütalist uygulamalarla eşzamanlı ilerleyen örnekler verilmeye başlanmıştır.

3.4. BRÜTALİZM VE LOFT

1949-1954 yıllarında İngiltere’nin Norfolk kenti yakınındaki Alison ve Peter Smithson’ın ilk yapıları olan Hunstanton Okulu ve 1947-1952 yıllarında Le Corbusier’in Marsilya banliyösündeki ünlü Unité d’Habitation Brütalizm’ in ortaya çıkışına sebep olan yapılarıdır.

Parçalı kütle, vurgulanmış konstrüksiyon, malzemenin çıplaklığı, strüktür gibi özellikleri içeren uygulamalar “Brütalizm” adı altında bir üslup niteliği kazanmıştır. Malzemeyi çıplak bir estetikle ifade eden malzeme beton, betonu brüt olarak kullanan isim ise Le Corbusier’dir. Brütalizm de konstrüksiyon ve malzemenin açık ve okunaklı oluşu dikkat çekmektedir. Malzeme kaplanmadan çıplak ve yalın bir şekilde kullanılmıştır. Beton, tabi taş ve tuğla sıvanmadan çıplak halde bırakılarak kullanılan en önemli malzemelerdir. Metal malzemeler yerine örtüsüz beton ve tuğla yüzeyler kullanılmıştır. Betonarme ve tuğladan yapılmış yapılar Brütalizm akımının başlıca esin kaynağı olmuştur. Brütalizm yapıları incelendiğinde kanalizasyon borularının dışarıdan görülmesi dikkat çekmektedir. Merdivenler ve asansörler yapının dışına çıkarılarak tasarlanmıştır.

Loft 1950 yılında New York kentinde ortaya çıkmıştır. Loftlara dönüştürülebilecek depo ve sanayi binası açısından en avantajlı yer New York olmuştur.

Eski fabrika binalarının ya da depo alanlarının zamanla dönüştürülerek konutlaştırılmasıyla oluşturulan Loft mekânlar sanatçılar tarafından stüdyo konut olarak kullanılmışlardır. Loftlarda ısıtma ya da su tesisatı gibi donanımların açıkta olması ya da duvarların çoğunlukla çıplak beton ya da taştan olması önemli özellikleri arasında yer alır.

Loftlarda dikkat çeken yaygın özellikler dönüşüm, yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelerdir. Duvarlar çoğunlukla çıplak tuğla ya da taştandır, seyrek olarak alçı sıvayla kapatılmış olanlara da rastlanır. Ahşap dikmeler ve kirişler; taş, beton ya da çelik kolon ve kirişler açıktadır. Zemin ahşap, taş ya da betondur. Mekânlarda ki tesisat elemanları açıkta durur. Yapının tam orta yerine açılan yük asansörleri, boyasız ve brüt bırakılmış zeminler, duvarlar ve tavanlar, sıva çekilmemiş tuğla duvarlar içermesi yine Loftlarda dikkat çeken özellikler arasındadır.

Brütalizm akımı ve Loft kavramı incelendiği zaman 1950 yıllarında ortaya çıkmış oldukları görülmektedir. Aynı yıllarda ortaya çıkmış olan bu kavramların en önemli özellikleri malzemenin yalın ve çıplak kullanılmış olmasıdır. Aynı dönemlerde kullanılmış olan Brüt beton taş ve tuğla en dikkat çeken ortak malzemeler arasında yer alır.

Loft mekânlar fabrikalardan dönüştürülerek ortaya çıkarken Brütalizm önceden beri var olan ancak Brüt betonun ve tuğlanın kullanılmasıyla dikkat çeken yapılarla ortaya çıkmaktadır. Loft ölçütlerinden en önemlisi olan “dönüşüm” yani fabrika ya da depoların dönüşüme uğrayarak konutlaştırılması Brütalizm kavramında rastlanmamıştır ancak var olan bir üslubun düzeltilmeye çalışıldığı düşüncesi savunulmuştur.

Diğer bir ölçüt olan “çıplak strüktür” her iki kavramda da dikkat çeken özelliklerdendir. Tesisat elemanlarının açıkta bulunması Loft mekânlarının en önemli ölçütlerinden biri iken Brütalizm akımında da kanalizasyon borularının dışarıdan görülmesi her ikisi içinde var olan açıklık kavramına dikkat çekmektedir.

4.BÖLÜM: TÜRKİYE VE LOFT

4.1. TÜRKİYE'DE LOFT KAVRAMI

1950'li yıllarda ilk olarak New York'ta ortaya çıkan Loft yaşam tarzı tüm dünyaya yayılmıştır. Avrupa da etkileri devam eden Loft kavramı Türkiye'de de inşa edilmektedir. Türkiye'deki Loft kavramı 1980 ve 1990'lı yıllarda görülmeye başlanmıştır ve ilk olarak İstanbul'da ortaya çıkmıştır. Endüstri yapıları üretim kapasiteleri, boyut ve işlevleriyle birlikte büyük, orta ve küçük işletmeler olarak sıralanabilmektedir. Zamanında baruthane, tersane, darphane, matbaa, ağaç, dokuma, kimya vb. alanlarda fabrika, depo, ambar, atölye vb. gibi farklı amaçlı olarak kullanılan endüstri yapılarının Loft mekânlara dönüştüğü görülmektedir.

Ülkemizde endüstriyel yapıların kültürel miras olarak değerlendirilmesi anlayışı henüz yenidir. İstanbul'da uygulanan birkaç yeniden işlevlendirme örneği incelendiğinde, birçoğunun müze ve üniversite olarak kullanıldığı görülmektedir.

Loft'lar çoğunlukla, yabancılar, sanatçılar, tasarımcılar, mimarlar ve medya çalışanları tarafından tercih edilen mekânlardır. İstanbul'un soylulaşmakta olan bölgelerinde yer alan dönüştürülmüş loft'lar genellikle konut, konut-atölye ya da ticari-kamusal Loft olarak kullanılmaktadır. Hacimsel ölçüleri bakımından antrepo ve eski endüstriyel yapıların dönüştürülmesiyle tasarlanan loft'lar haricinde, batılı örneklerine göre daha küçük oldukları söylenebilir.

Özellikle İstanbul'un soylulaşmakta olan bölgelerinde yer alan 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyılın başlarında inşa edilmiş ve günümüzde Loft mekânlara dönüştürülmeye başlanan yapılar, ortalama 130m² alana ve 3-4m tavan yüksekliğine sahiptirler.

Türkiye'de Loft kavramı, endüstriyel gelişimin Amerika ve Avrupa örneklerindeki gibi yaşanmaması nedeniyle az sayıda ve tekil örneklerle gözlenebilmektedir.

Loft kavramının gelişmemesinin başlıca sebebi, yerel yönetimlerin ve yatırımcıların endüstriyel korumacılık kavramını desteklememeleridir.

Türkiye’de İstanbul dışında da yeni Loft projeleri inşa edilmektedir. Bu sayede hem yeni tanışılan mimari bir tür hem de sosyal statüsü yüksek bir kimlik inşa edilmektedir. Başlıca Loft projelerinin üretildiği iller Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’de Loft ’un gelişimi daha çok markalı konutların üretildiği illerde gerçekleşmektedir.

4.2.TÜRKİYE’DE LOFT KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI

Türkiye’de Loft kavramı ilk olarak İstanbul’da ortaya çıkmıştır. Ancak Türkiye ve İstanbul’da Loft’a dönüştürülebilecek tarihi bina sayısı oldukça azdır. Bunun asıl nedeni kent merkezlerinde buhar makineleriyle üretim yapmaya elverişli binaların yeterince inşa edilmemiş olmasıdır.

Türkiye’de 1927 yılında yapılan Sanayi sayımına göre ülkedeki endüstriyel iş yeri sayısı 65 bin civarındaydı ve bunların yalnızca 155 tanesi 100’den fazla işçi çalıştırabiliyordu. Tüm bu 65 bin iş yerinin yalnızca 2.822 tanesinde motor gücü kullanılıyordu ve geriye kalan tüm iş yerlerinde enerji kol gücüyle sağlanmaktaydı. Yani bir sanayileşmeden söz etmek mümkün değildi. Üretim geleneksel el zanaatlarıyla ve el tezgâhlarında gerçekleştiriliyordu. Bu yüzden İstanbul gibi Osmanlı İmparatorluğu’nun en büyük kentinin içerisinde bile çok büyük sanayi tesisleri ya da imalathaneler yoktur.

Fakat yine de 19. Yüzyılda Osmanlı Devleti’nde sanayileşme girişimlerinin en yoğun yaşandığı yer, devlet gücünün merkezi olan başkent İstanbul ve yakın çevresi olmuştur. Böylelikle yabancı sermaye, iş gücü ve teknolojiyle kentte çeşitli işkollarında kurulan fabrikaların sayısı ve türü fark edilir bir biçimde artmıştır.

İstanbul'da fabrikalar kent merkezi yerine dere ve deniz kenarına kurulmuştur. O dönemlerde ulaşımın su yoluyla gerçekleştirilebiliyor olması dere ve deniz kenarlarında kurulmasına neden olmuştur. Haliç, Boğaz ve Marmara kıyıları sanayi yapılarıyla doldurulmuştur.

Korunaklı bir liman olan Haliç çok sayıda endüstri yapısını barındırmaktadır. Haliç'in kuzey kıyısına ağırlıklı olarak gemicilik faaliyetleri, güney kıyısına gıda ve giyim sektörüne hizmet eden büyük fabrikalar kurulmuştur.

Özellikle Haliç bölgesindeki eski sanayi yapıları İstanbul'da Loft dönüşümleri için önemli bir fiziksel yapı stoğu sağlamıştır.

Değişen ticari yapı, modern anlamdaki uzmanlaşma, daha çok dış dünya ile ilişkilerin yoğunlaşmasına paralel olarak ticarethane, büyük mağaza ve banka gibi yapılar ağırlıklı olarak Galata ve Beyoğlu'nda görülmektedir. Bunun yanı sıra kent sınırları içinde de küçük atölyeler doğmuştur. 19. yy.' da, ulaşım sistemindeki gelişmelerle birlikte banliyöler, 19. yy.' da İstanbul' un en önemli olgularından birini oluşturmuştur.

Boğaz'ın her iki yakasında yer alan semtler, Kadıköy, daha sonraları ise Bakırköy ve Yeşilköy önemli banliyo merkezlerine dönüşmüştür. Bu gelişmeler Anadolu yakasında, Haydarpaşa'daki liman ticaret alanı ve Hasanpaşa semtindeki gazhane bölgelerinde de değişime neden olmuş ve bu semtlerde aralarda kalmış küçük üretim hanelerin oluşmasına sebep olmuştur. Bu sanayi etkileşiminin Üsküdar sahillerindeki yansıması ise Osmanlı deniz ticaretinden kalma tahıl ve tütün depolarıdır. Türkiye' de kentin aralarda kalmış bu eski üretim hanelerinin ve depolarının sanatçı, tasarımcı ve mimarlar tarafından hem konut hem de atölye olarak kullanıma dönüştürülmesi ile az sayıda Loft örneği gözlemlenmiştir.³⁶

---

³⁶ K. Özgür Pamukçu, "Ticari ve Endüstriyel Yer Değiştirmenin Sonucu olarak; " Loft " Mekânlarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2009.

ABD'deki Loft yaşamından esinlenen tasarımcı ve sanatçıların bu eski imalathanelere yönelmesiyle Türkiye'de Loft örnekleri görülmeye başlanmıştır. Kent merkezlerinde Loft örnekleri popüler kültürün etkisiyle bir moda- tarz olarak ve az sayıda örnekle belirlenebilmektedir.

İstanbul'da ki Loft örnekleri yurtdışında ki Loft örneklerine göre daha farklıdır. Yurtdışında sanatçıların ya da tasarımcıların en ucuz şekilde hem konut hem de atölye olarak dönüştürdükleri fabrika ya da depo alanları, İstanbul'da bu yaşam tarzından etkilenerek emlak pazarlama ve inşaat sektöründe üst gelir grubu müşterileri etkilemek amaçlı oluşturulmuştur.

Türkiye'de Loft örnekleri denildiği zaman yapılan araştırmalar sonucunda tüm örneklerin Sahte Loft kavramına karşılık geldiği dikkati çekmektedir. Bununla birlikte Türkiye'deki loft örnekleri dünyadaki loft örneklerinin aksine gelir durumu üst seviyede olan kullanıcılara amaca yönelik hizmet eden yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle İstanbul'da yer alan Loftlara örnek olarak incelenecek başlıklarla aşağıdaki örnekleri ele almak doğru olacaktır.

Levent Loft;

Şekil 4.1: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.1 Levent Loft 2007 yılında Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından tamamlanmıştır.

Levent Bahçe Loft;

Şekil 4.2: Levent Bahçe Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.2 Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından tasarlanan ve Levent'te bulunan Loft Bahçe, 2011 RIBA Ödülü'nü kazanan projeler arasında yer almıştır.

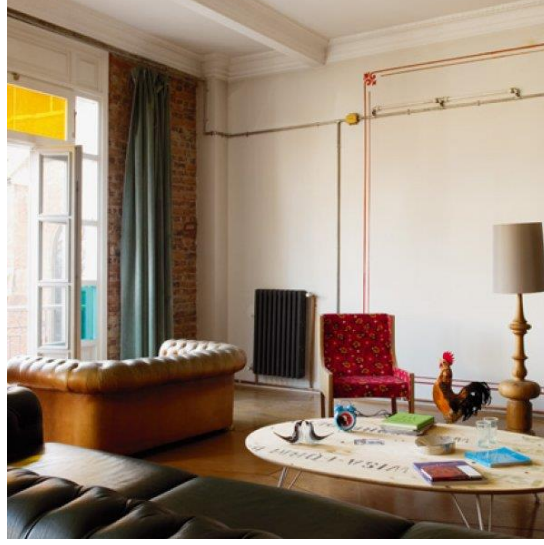
Hasanpaşa Garı;

Şekil 4.3: Hasanpaşa Garı İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.3 Hasanpaşa Garı Loft Tanju Özelgin tarafından 2002 yılında tasarlanmıştır.

Beyoğlu Mısır Apartmanı;

Şekil 4.4: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.4 Beyoğlu Mısır Apartmanı 2004 yılında Urastudio tarafından tasarlanmıştır.

Tuz ambarı – Kasımpaşa;

Şekil 4.5: Tuz ambarı - Kasımpaşa İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.5 Tuzambarı – Medina Turgul DDB Erginoğlu&Çalıőlar Mimarlık tarafından 2009 yılında yapılmıştır.

4.3. LOFTLARIN YAPISAL ANALİZİ

Levent Loft;

Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından İstanbul'un Levent semtinde inşa edilmiştir. 2007 yılında tamamlanan Levent Loft projesi İstanbul'un ilk markalı Loft projesi olma özelliği taşımaktadır.

3870 metrekarelik bir arsa üzerinde 11 katlı ve 7 katlı iki bloktan oluşmakta olan Levent Loft projesinde toplam 144 daire yer almaktadır.

Şekil 4.6: Levent Loft Örneği İç Mekân Görünüşü

Ofis/fabrika alanı olarak inşa edilmiş şekil 4.6 Levent Loft örneği bir dönüşüm projesidir. İlaç fabrikası olarak tasarlanması düşünülmüş ancak mevcut beton, karkas yapı korunarak konut projesi olarak dönüşüme uğramıştır.

Betonarme karkas elemanları (kolon, kiriş, tavan) gizlenmeden loft konseptiyle yeniden tasarlanmış olan proje oluşum ölçütü bakımından sahte loft özelliği ile uyumluluk göstermektedir.

Loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelere’ sahip tek mekân olgusu hâkimdir.

Şekil 4.7: Levent Loft Örneği Kesit – Kat Planı

Levent Loft projesi şekil 4.7 kesit – kat plan örneği incelendiğinde, oturma alanı, yemek yeme alanı, mutfak, bölücü elemanla ayrılmış yatma alanları, banyo, tuvalet plan şemalarında mevcuttur.

Kat yükseklikleri üç ile altı buçuk metre arasında değişmektedir. Loft dairelerin tavan yükseklikleri, binanın karkas yapısı korunduğundan, günümüz konutlarında olduğundan daha fazladır ve çeşitli katlarda farklılık göstermektedir.

Birimlerde çıplak strüktür anlayışı hâkimdir, taşıyıcı kirişler ve kolonlar, mekân içinde algılanmaktadır. Kolonlar ve tavanda kirişler brüt beton olarak bırakılmışlardır. Yangın söndürücülerin yer aldığı tesisat boruları tavanda açıkta yer almaktadırlar.

Beyoğlu Mısır Apartmanı Loft;

Beyoğlu'nda bulunan Mısır Apartmanı 1900'lerin başında Mısırlı Abbas Halim Paşa tarafından kışlık ev olarak Ermeni mimar Hovsep Aznavuryan'a yaptırılmıştır. Art Nouveau stilindeki bina, Birinci Ulusal Mimarlık döneminin izlerini taşımaktadır.

Şekil 4.8: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü

Altı kata göre tasarlanmış olan Beyoğlu Mısır Apartmanı'nın terasında dışarıdan görünmeyen iki katı daha bulunmaktadır. Atölye, iş yeri ve lokanta olarak kullanılan Şekil 4.8 Beyoğlu Mısır Apartmanı'nın ikinci katında bulunan daire Mimar Emir Uras ve Durmuş Dilekçi tarafından Loft tarzı ile dekore edilmiştir.

Dört metreye yakın tavan yüksekliğine, geniş ve yüksek pencerelere, yüksek düzeydeki ışık seviyesi ve bölüntüsüz bir plana sahip olması Loft olarak tasarlanması için en önemli sebeplerdendir. Bazı yerlerde tavan kazınarak orijinal haliyle bırakılmıştır. Lokantadan kalma eski seramikler duvarda mevcuttur.

Şekil 4.9: Beyoğlu Mısır Apartmanı İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.9 da görüldüğü gibi mutfak ve yemek yeme alanları oluşturulmuştur. Ancak banyo dışında hiç bir duvar ya da bölüntü elemanı kullanılmamıştır. Zemin kaplaması olarak altıgen kesilmiş su kontrplağı kullanılmıştır.

Bruxelles Loft;

1930 yıllarında Brüksel'in eski sanayi bölgesinde yer alan 300 metrekarelik fabrikanın dönüştürülmesiyle sıradışı bir loft yaratılarak yaşam alanı oluşturulmuştur.

Bu fabrika kompleksi, zamanında hayvan derilerinin işlendiği bir atölye olarak hizmet vermektedir. Stefano Moreno tarafından tasarlanmış olan Loft örneği endüstriyel ve çağdaş bir tarz ile dekore edilmiştir.

Şekil 4.10: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.10 Loft Bruxelles iç mekânın endüstriyel kimliğine müdahale edilmeden birbirine açılan ana yaşam alanları kurgulanmıştır. Oturma, yemek, mutfak ve çalışma bölümü aynı alan içerisinde yer almaktadır.

Dört farklı fonksiyon duvarlarla sınırlandırılmadan tasarlanmıştır. 230 metrekarelik bir alan, loft yaşam şekline göre tasarlanmıştır. Mahremiyet gerektiren ebeveyn ve çocuk odaları, yapının ana mekânından duvarlarla ayrılan tek bölümdür. Eski fabrikanın orijinal strüktürüne en az şekilde müdahale edilerek oluşturulan mekânlarda gri ve beyaz renkler tercih edilmiştir.

Şekil 4.11: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü

Binanın hangar görünümünü korunmaya çalışılmıştır. Yapıya uygulanan tek mimari müdahale şekil 4.11 ve şekil 4.12 de mevcut tavanlarda açılan ışık delikleridir. Mekâna doğal ışığın daha fazla süzülmesi için tavanda dört delik açılmıştır.

Şekil 4.12: Loft / Bruxelles İç Mekân Görünüşü

Londra – Clerkenwell Loft;

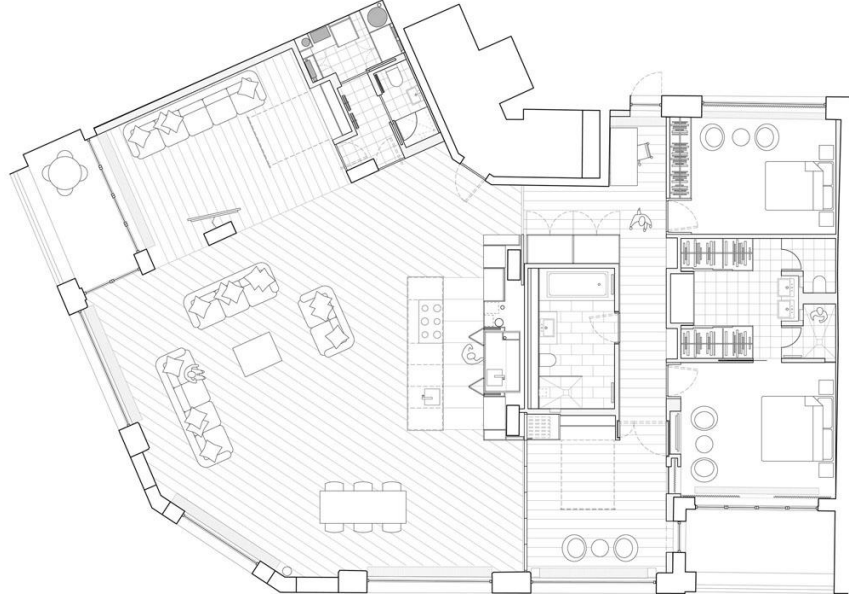
2012 yılında Londra Clerkenwell’ bulunan mekân Inside Out Mimarlık tarafından Loft’a dönüştürülmüştür. 2013 yılında tamamlanan Loft, özgün mimarisi ve yaşam tarzıyla dikkat çekmektedir.

Şekil 4.13: Londra – Clerkenwell Loft İç Mekân Görüntüsü

Mekânda beton duvarların doğası bozulmadan bırakılmış ve şekil 4.13 iç mekân görüntüsünde görülmektedir. Tuğla ve beton karışımı yüzeyler, brüt beton kirişler, geniş cam pencerelerle Loft stiline tipik özelliklerini yansıtmaktadır. Açıklık kavramı yatma alanları banyo ve tuvalet bölümünde bölücü elemanlarla ayrılmıştır.

Şekil 4.14: Londra – Clerkenwell Loft Kat Planı

Şekil 4.14 Londra-Clerkenwell Loft projesinin plan şemasında tüm birimler açık sistemde yer almıştır. Londra-Clerkenwell Loft projesi incelendiğinde, oturma alanı, yemek yeme alanı, mutfak, bölücü elemanla ayrılmış yatma alanları, banyo, tuvalet plan şemalarında mevcuttur. Şekil 4.15 de görüldüğü gibi açık alanlar birbirleriyle uyum içerisinde tasarlanmıştır.

Şekil 4.15: Londra – Clerkenwell Loft İç Mekân Görüntüsü

Londra – Bermondsey Loft;

Londra’da Form Tasarım Mimarlık tarafından tasarlanan Şekil 4.16 Londra – Bermondsey Loft daire bir dnŐm projesidir. Depodan dnŐrlerek tasarlanmıŐtır. Yksek tavan, geniŐ pencereler ve aık plan zelliklerine sahip olması dnŐme uŐrayarak Loft yaŐam alanını oluŐturmaktadır.

Şekil 4.16: Londra – Bermondsey Loft İ Mekn GrnŐŐ

Cilalı dŐemeler dıŐında tm mekn beyazla tamamlanmıŐtır. Beyaz boyalı tuŐla duvarlar i meknda mevcuttur.

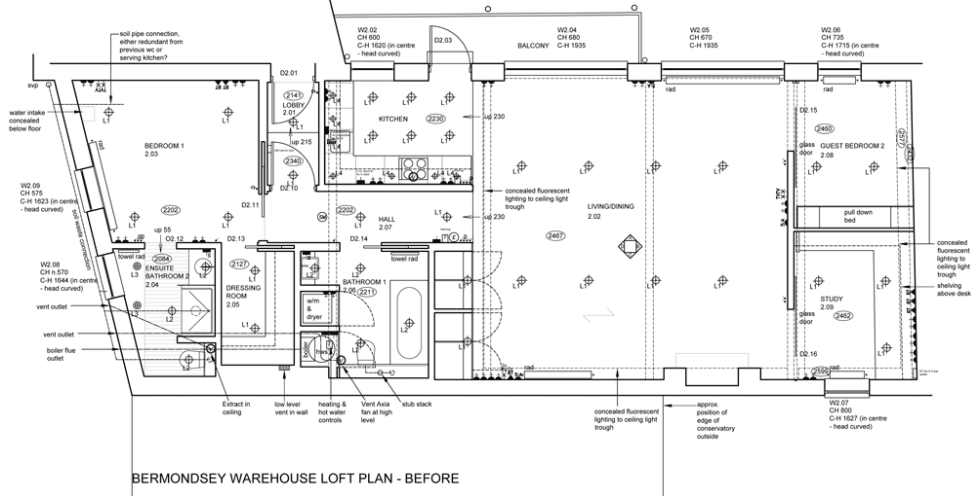

Şekil 4.17: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.17 ve şekil 4.18 Londra – Bermondsey Loft iç mekân görünüşlerinde bölücü duvarların olmaması dikkat çeken ayrıntılar arasında yer alır.

Şekil 4.18: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.19: Londra – Bermondsey Loft Kat Planı

Londra Bermondsey Loft şekil 4.19 kat planı incelendiğinde Loft ölçütlerinden olan serbest plan ölçütü ile uyum sağlamaktadır ve bölücü duvarlar yerine şekil 4.20 de yer alan sürgülü kapı tercih edilerek yatak odası ile yaşam alanları arasındaki sınırı oluşturmaktadır.

Şekil 4.20: Londra – Bermondsey Loft İç Mekân Görünüşü

4.4. İNCELENECEK OLAN LOFT ÖRNEĞİ “ KARAKÖY LOFT ”

Karaköy’de yer alan manzarasında tarihi Galata Kulesi ve Ermeni Kilisesi olan 180 metrekarelik alana sahip Karaköy Loft, orta yaşlarda bekâr bir erkeğin kişiliğine, yaşam tarzına ve ihtiyaçlarına uygun olarak Ofist Mimarlık tarafından tasarlanmıştır.

Şekil 4.21: Karaköy

Sanat galerilerinin, butiklerin, otellerin ve restoranların yaygın olduğu şekil 4.21 Karaköy İstanbul’un önemli turistik mekânlarından birisidir. Bina konumu itibariyle Karaköy’ün tarihi ve ev sahibinin istekleriyle birleşerek malzeme seçimlerinde ve alınan tasarım kararlarında en önemli belirleyici olmuştur.

Karaköy’de bulunan çatı katı dairesinin tasarım süreci Ofist mimarları dâhil olmadan önce ev sahibi tarafından başlatılmıştır. 5 katlı eski binanın alt katları iş yeri olarak tamamlanmıştır. Ofist ekibinin projeye dâhil olmasıyla birlikte tasarım kriterlerine göre ev sahibinin hedeflediği yaşam alanına ulaşılmıştır.

Karaköy Loft Cephe görünüşleri aşağıda şekil 4.22 ve şekil 4.23 de yer almaktadır.

Şekil 4.22.23: Karaköy Loft Cephe Görünüşleri

4.5. KARAKÖY LOFT ÖRNEĞİNİN ÖLÇÜTLERİ

Ofist Tasarımcılarının mekânları tasarlariken tasarıma olan yaklaşımları, üzerinde yaşadığımız coğrafyanın özellikle İstanbul gibi bir şehrin kültürel zenginliğine bir katkı yaptıklarının bilincinde ve sorumluluğunda olmaya çalışmalarıdır.

Mekân organizasyonunda dikkat ettikleri en önemli değerler, mekânın kendine özel konumu, yapısı, çevresi, proje sahibi ile ele alınıp, hazır çözümlerden uzak her birisi için özel çözümler üretmeye çalışmak, kişinin ihtiyacına göre müşteri şeması oluşturmak özel kriterleri dikkate alarak beklentileri karşılamaktır.

Ofist tasarımcılarının en önemli kriterlerinden biri malzemenin doğal kullanılmasıdır. Malzeme kişiliğini kaybetmemeli en doğal haliyle işlenip kullanılmalıdır. Kişinin ihtiyacı ve beklentilerine göre projelerinin şekillenmesinin yanısıra kişinin hobilerinden esinlenerek tasarım süreci ve ilerleme hızı oluşur.

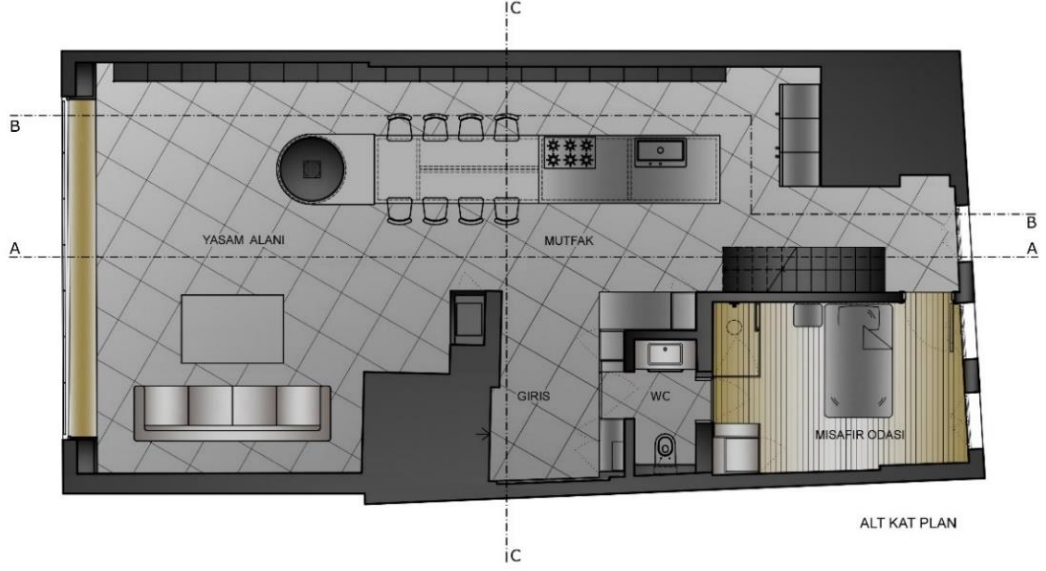
Brütalizm akımında malzemenin yalın ve çıplak olarak kullanılmış olması dikkat çeken en önemli unsurlar arasında yer alırken Loft kavramında da aynı özelliklere rastlanmıştır. Ofist tasarımcılarının gözlemlerine göre Brütalizm akımının etkileri günümüzde hala devam etmektedir ve Brütalizm' deki estetik değerlerin fark edilmesiyle Loft'un daha dikkat çeken bir trend haline gelmiş olması düşünülebilir. Bu sebepten dolayı Brütalizm akımı Loft kavramını kapsayan bir yaklaşım olabilmektedir.

Karaköy Loft için herhangi bir akım veya trend üzerinden tasarımlarını gerçekleştirmediklerini belirten Ofist tasarımcıları tamamen ev sahibinin isteklerine bağlı kalarak projeyi ilerletmişlerdir. Tasarım ev sahibine özel ve isteklerine bağlı olduğu için Loft ile ilgili herhangi bir araştırma yapılmamış ve Loft örneği incelenmemiştir.

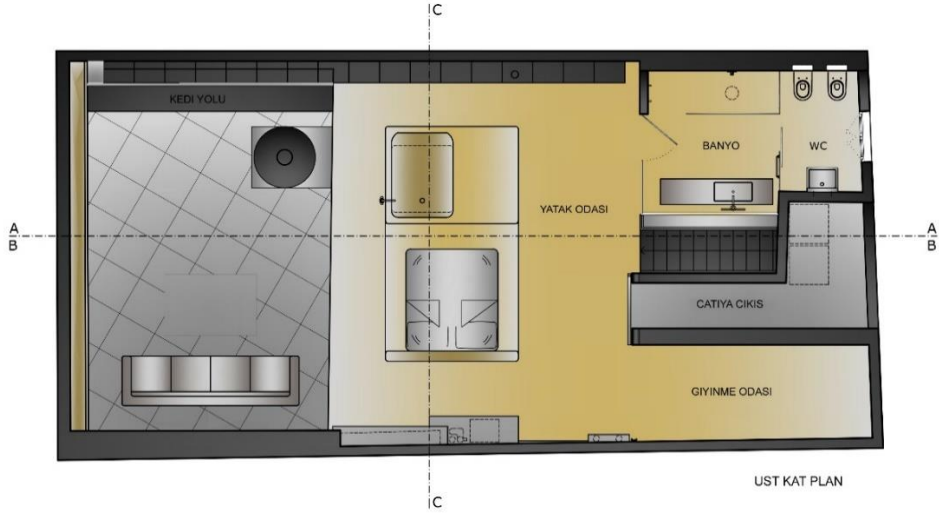
Karaköy Loft tasarımındaki asıl amaç mekân kullanımına göre organizasyon şeması oluşturarak istek ve beklentiler doğrultusunda kendi birikim ve deneyimleriyle birlikte müşteri memnuniyetini sağlamaktır.

Tasarım kriterlerine göre doğal malzeme seçimleri binanın doğal bir yapısı olması ve mekânda uygulanan çözümler sayesinde yapmış oldukları tasarım Loft olarak algılanmıştır. Ev sahibinin yaşam şekli ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak tasarıma katkı sağlamıştır. Ev sahibinin mekândan beklentileri Loft olarak algılanmasında ki en önemli etkidir.

Sanatçı ruhlu bireylerin aile bireyelerine göre Loft kavramını tercih etmelerindeki sebepler öncelikli olarak mekân içerisindeki açıklıklar ve kullanılan malzemeler olduğuna dikkat çeken Ofist tasarımcıları yine yapmış oldukları Karaköy Loft örneğinde ev sahibinin yaşantısından dolayı tasarımı kolaylaştırdığını da vurgulamaktadırlar. Aynı zamanda mekânı belirleyen kriterlerin kişiye göre farklılık göstereceği ve Loft'un herkes tarafından tercih edilmeyeceğini de belirtmektedirler.

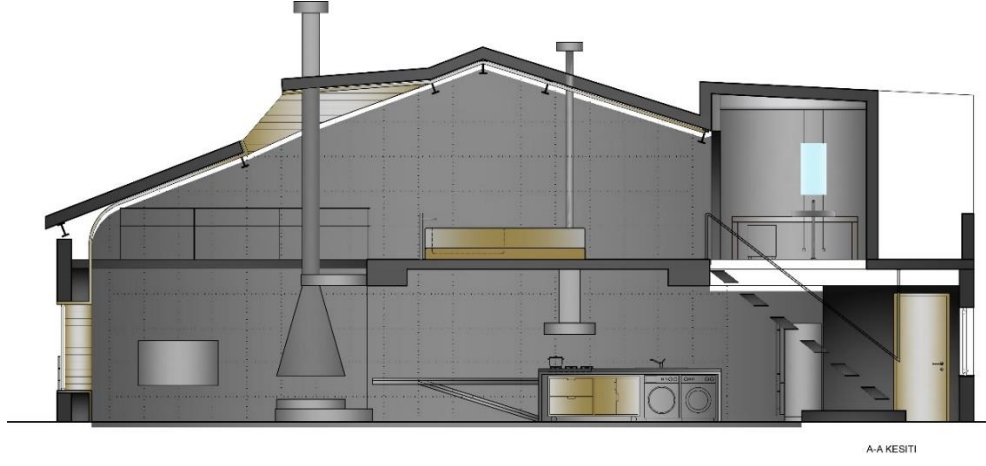

Şekil 4.24: Karaköy Loft Alt Kat Planı

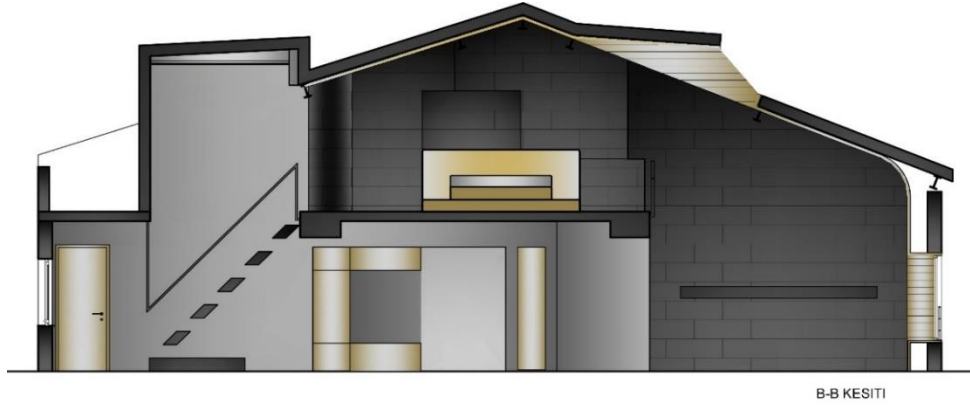

Şekil 4.25: Karaköy Loft Üst Kat Planı

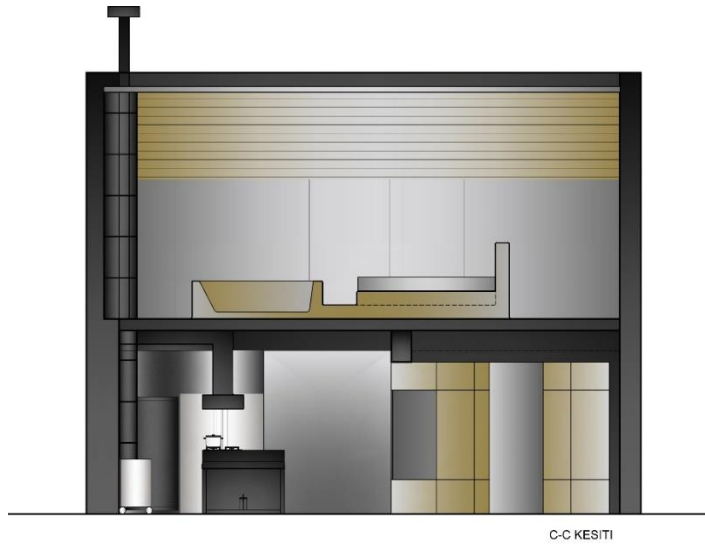
Şekil 4.24 ve şekil 4.25 Karaköy Loft plan şemalarında anlaşılacağı gibi mekân içerisinde herhangi bir sınırlayıcı duvar kullanılmamış tüm birimler açık sistemde yer almıştır. Oturma alanı, yemek yeme alanı, mutfak, yatma alanı, bölücü cam elemanla ayrılmış banyo ve tuvalet plan şemalarında mevcuttur. Loft stilinde ki açıklık kavramı dikkat çekerek Loft ölçütlerinden olan serbest plan ölçütü ile uyum sağladığı gözlenmektedir. Aşağıda şekil 4.26, şekil 4.27 ve şekil 4.28 Karaköy Loft kesitleri gösterilmiştir.

Şekil 4.26: Karaköy Loft A-A Kesiti

Şekil 4.27: Karaköy Loft B-B Kesiti

Şekil 4.28: Karaköy Loft C-C Kesiti

Şekil 4.29: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Gün ışığını artırmak için şekil 4.29 da ön cephedeki pencere boşlukları genişletilerek önceden kullanılmış olan küçük Pimapen pencerelerin yerine bir bütün halinde kayar katlanır pencere sistemi oluşturulmuştur. Şekil 4.30 da pencere sisteminin açılmasıyla oturma odasının kendisini bir balkona dönüştürmesine olanak sağlanarak, pencere önünde bulunan parapet sayesinde oturmak için bir alan oluşturulduğu görülmektedir. Böylece manzarasında yer alan Galata Kulesi ve Ermeni Kilisesi'nin tarihi görseelliği mekân içine doğmuştur.

Şekil 4.30: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.31: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Karaköy Loft projesi incelendiğinde çıplak strüktür anlayışı hâkimdir, taşıyıcılar mekân içinde algılanmaktadır. Şekil 4.31 de yapım aşaması mevcut olan Karaköy Loft projesinde tesisat boruları tavanda açıkta bırakılmıştır. Çıplak strüktür, geniş cam pencereler, serbest plan ve yüksek tavan Loft stiline tipik özelliklerini yansıtmaktadır.

Şekil 4.32: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Ayrıca mekânda kullanılan 4.32 de ki şömine salon ile mutfağı birbirinden ayıran önemli bir bölücü unsur olarak kullanılmıştır.

Şekil 4.33: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.33 de yapım aşamasında bulunan Karaköy Loft projesi doğal, rahat ve kullanışlı olarak tasarlanmıştır. Şekil 4.34 de de görüldüğü gibi projedeki doğal malzeme seçimleri, renkler ve sıcaklık dengesi alışılmışın dışında çözümlenerek sağlanmıştır.

Şekil 4.34: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.35: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Ahşap dokunun alışılanın dışına çıkıp sadece zeminlerde kullanılmamış olması ve tavan boyunca devam ediyor olması şekil 4.35 de dikkat çeken en önemli detaylar arasında yer alır. Tasarımdaki alışılmış değerler bu şekilde uygulanarak kalıpların kırılmış olduğunu göstermektedir. Cephe pencerelerinin genişletilmesi dışında gün ışığını arttırmak için ayrıca çatı pencereleri de kullanılmıştır.

Duvardan çıkan 12 mm'lik dikey demir çubukların 16 mm'lik olanlarıyla birleştirilmesiyle duvar yüzeyinde 60 x 60 cm ebatlarında bir kafes yaratılmıştır. Bu karolaja ihtiyaca göre yerleştirilecek raflar, dikey ayraçlar, askılar, kancalar tasarlanarak ev sahibinin bu parçaları istediği gibi takıp çıkarabilmesi sağlanmıştır. Depolama sistemini ihtiyacına göre kütüphane, odunluk, mutfak kileri veya gardırop olarak kullanabilmesi amaçlanmıştır.

Şekil 4.36: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Modern tarzıyla dikkat çeken merdivenler, 10mm sacdan imal edilmiştir. Genel olarak tüm korkuluklarda lama veya boru demir kullanılmıştır. Farklı bir merdiven tasarımı uygulanmış olup alışılan merdiven anlayışından uzak durulmuştur. Şekil 4.37 ve şekil 4.38 de merdiven detayları mevcuttur.

Şekil 4.37.38: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Merdiven Detayları

Şekil 4.39 ve şekil 4.40 Karaköy Loft projesinin Mutfak bölümü detayları görülmektedir.

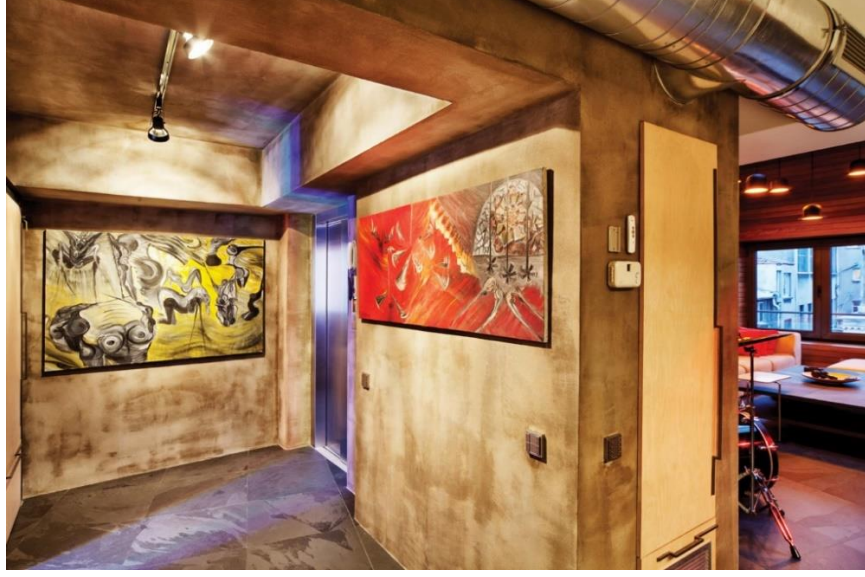
Şekil 4.39.40: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Mutfak Bölümü

Çelik strüktürlü, beton yüzeye sahip mutfak tezgâhı bir basamak alçaltılarak konsol olarak taşınan yemek masası oluşturulmuştur ve küçük bir kaide üzerine yerleştirilmiş ateşlik ile sonlandırılmıştır.

Mutfak tezgâhı olarak başlayan demir karkaslı beton kütle, konsol taşınan bir yemek masası ve devamında da şömineye tezgâh olarak yansıtılmıştır. Mutfak bölümünde de açık raf sistemi uygulanmıştır ve şekil 4.41 de raf sistemi görülmektedir.

Şekil 4.41: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Mutfak Raf Sistemi

Şekil 4.42: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Karaköy Loft 40 m²'lik toplam hacimli, şekil 4.42 de görünen asansör motorunun da bulunduğu bir çatı katı iken ilk olarak zemini kesip alt katla birleştirip asansörün de hidrolige dönüşümü sağlanmıştır. Daha sonra merdiven boşluğu eve dâhil edilip alt katta genişçe bir oda, duş ve tuvalet için yer açıp eve ana girişi doğrudan asansöre bağlamışlardır. Giriş kat zeminin de şekil 4.43 Karaköy Loft iç mekân görünüşünde mevcut olan 60 x 60 cm ebatlarında doğal taşlar gelişi güzel bir şekilde döşenmiştir. Duvarlarda tüm yüzeyler aynı malzemeyle kaplanmıştır.

Şekil 4.43: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.44: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Karaköy Loft projesinin üst katında bulunan Şekil 4.44 de bulunan yatak odası Loft ölçütlerinden olan serbest plan ölçütü ile uyum sağlamaktadır. Bölücü duvarlar yerine cam bölmelerle ayrılmış banyo ve tuvalet aynı katta bulunmakta ve şekil 4.45 de görülen yatak odası ile yaşam alanları arasındaki sınırı oluşturmaktadır.

Şekil 4.45: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.46: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Karaköy Loft kullanıcısının motor sporları, doğa sporları ve müzik gibi hobileri sonucunda biriktirdiği birçok şeyin depolanabileceği şekil 4.46 da yer alan bir raf sistemi tasarlanmıştır. Biriktirilen birçok şeyin açıkta depolanma fikriyle Loft stilindeki açıklık kavramının etkileri devam etmektedir.

Depolama sistemine bakan diğer duvara ise mümkün olduğu kadar az hareketlilik verilerek daha sakin bir görünüm sağlanarak tamamen doğal taş kullanılmıştır. Şekil 4.47 de taşın sağladığı kullanışlılığın yanı sıra evin ihtiyacı olan sıcaklık duygusu da duvardan tavana kesintisiz bir şekilde devam eden ahşap yüzeyle elde edilmiştir.

Şekil 4.47: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.48.49: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Şekil 4.50: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü – Raf Sistemi

Şekil 4.48, şekil 4.49 ve şekil 4.50 de Karaköy Loft projesi için özel olarak tasarlanan raf sistemi görülmektedir.

Şekil 4.51.52: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Bölücü duvarlar yerine cam bölmelerle ayrılmış olan banyo duvarlarında şekil 4.51 ve şekil 4.52 de görülen özel ebat mermer kullanılmıştır. Aynı mermer krom bir çerçeve içerisinde banyo tezgâhı olarak devam ettirilmiştir. Banyo ve uyuma fonksiyonlarının yer aldığı asma katta, küvet veya yatak bölümü gibi gerekli kütleler gaz betonla oluşturulmuş ve şekil 4.53 de ki gibi tüm yüzeyler çimento esaslı bir malzemeyle kesintisiz olarak kaplanmıştır.

Şekil 4.53: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Şekil 4.54: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

Karaköy Loft projesi incelediğinde şekil 4.54 iç mekân görünüşü ile birlikte Loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelere’ sahip tek mekân olgusunun hâkim olduğu gözlemlenmektedir. Beş başlık altında toplanmış olan Loft türlerinden Sahte Loft ölçütlerine göre tasarlanmış olup Doğal Loftlarda olduğu gibi yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelere sahiptirler. Herhangi bir dönüşüme uğramamış olması ve şekil 4.55 de anlaşılacağı üzere çatı katında yer alması oluşum ölçütü bakımından sahte loft özelliği ile uyumluluk göstermektedir.

Şekil 4.55: Karaköy Loft İç Mekân Görünüşü

(Karaköy Loft Fotoğrafları Ofist Mimarlık tarafından temin edilmiştir.)

5. BÖLÜM

SONUÇ

1950'lerde New York kentinin Manhattan bölgesindeki Soho semtinde ortaya çıkan Loft kavramı eski fabrika binalarının ya da depo alanlarının zamanla dönüştürülerek konutlaştırılmasıdır. 19.yüzyılda Sanatçılar daha ucuz yerlerde yaşamak ve çalışmak için terk edilmiş endüstri yapılarına yönelmişlerdir.

Ressam ve heykeltıraş gibi sanatçılar tarafından tercih edilmiş ve stüdyo konut olarak kullanılmış olan yapılar hem çalışma hem de yaşama alanı olarak kullanılmıştır. Sanatçıların Loft mekânları tercih etmesindeki en önemli sebep evsizlik problemine çözüm olarak hem ucuz hem de farklı kullanımlara olanak sağlamasıdır.

Konut ve atölye olarak kullanılan ve artık Loft adını alan bu yapılar, tek alanda ortalama 185 ile 1.000 m² arasında değişen bir hacme sahiptirler. Tavan yükseklikleri 3 ile 10 m arasındadır.

Duvarlar çoğunlukla çıplak tuğla ya da taştandır, seyrek olarak alçı sıvayla kapatılmış olanlara da rastlanır. Ahşap dikmeler ve kirişler; taş, beton ya da çelik kolon ve kirişler açıktadır. Zemin ahşap, taş ya da betondur. Mekânlarda ki tesisat elemanları açıkta durur.

Genellikle büyük makinelerin ve havalandırma sistemlerinin kullanılmış olduğu bu alanlarda yüksek amperli elektrik tesisatı vardır. Su tesisat boruları genellikle çabuk paslanan bir malzeme olan galvanizdir. Daha iyi durumlarda olanlarda ise pirinç ya da bakır borular kullanılmıştır.

Loftlarda dikkat çeken yaygın özellikler dönüşüm, yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelerdir. Fonksiyonel ve estetik açıdan belirgin özelliklere sahip olan endüstri yapıları mekân organizasyonları için oldukça elverişli yapılardır.

Zamanında baruthane, tersane, darphane, matbaa, ağaç, dokuma, kimya vb. alanlarda fabrika, depo, ambar, atölye vb. gibi farklı amaçlı olarak kullanılan endüstri yapılarının Loft mekânlara dönüştüğü görülmektedir.

Özellikle sanatçılar ve ressamlar tarafından stüdyo ev kavramıyla ortaya çıkan loft yapıları esnek kullanımları ve mekânsal özgünlüğü ile birlikte zamanla değerlendirilerek günümüzdeki yatırımcıların ilgi alanına girmiştir. Orta gelir grubuna ve diğer potansiyel yerleşimcilere hitap etmiş ve geniş kitlelerin ilgisini çekmiştir.

Loft yapılarına ilginin çoğalmasıyla birlikte kira bedelleri artmıştır ve tercih eden sanatçı kesim, Manhattan gibi merkez şehirlerden ayrılmak durumunda kalmışlardır. Böylece konut amacıyla tercih edilen Loftlar, ABD ve Batı Avrupa'daki şehirlerde moda konut stili seviyesine yükselmiştir.

Türkiye de Loft kavramı 1980 ve 1990'lı yıllarda görülmeye başlanmıştır ve ilk olarak İstanbul'da ortaya çıkmıştır. Ancak Türkiye ve İstanbul'da Loft'a dönüştürülecek tarihi bina sayısı oldukça azdır. Bunun asıl nedeni kent merkezlerinde buhar makineleriyle üretim yapmaya elverişli binaların yeterince inşa edilmemiş olmasıdır. Loft yaşamı, Türkiye' de ucuz ve çok amaçlı kullanım amacıyla çok; üst gelir grubunun moda anlayışı ile lüks Loftlara yönelmeleri yani loft yaşamının popüler kültür aracı olarak kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır.

21. yüzyılda "loft yaşamı" kentin içinde geniş otopark, havalandırma-ısıtma ve güvenlik sistemleriyle donatılarak akıllı ev sistemi ile yeni bir yaşam biçimi önererek bambaşka bir kimliğe bürünmüştür.

Tarihsel dokuya sahip orijinal depo/atölye/fabrikaların artan talebe oranla sayıca yetersiz oluşu ve bu yapıların emlak sektöründe oldukça yükselen ekonomik değeri, orijinal Loftlara alternatif olabilecek mekân tipleri üretilmesiyle sonuçlanmıştır. Bu yeni mekânlar loftların temel mimari ölçütleriyle uyumlu yeni yapılardır. Günümüzde, dönüştürülmüş "orijinal" bir loft mekân ve "loft stilinde" tasarlanmış herhangi bir mekânın ayrımını yapabilmek önemlidir.

Özellikle İstanbul Beyoğlu Bölgesi'nde yer alan 19. ve 20. yüzyıl da inşa edilmiş, kâgir binalar medyada loft olarak tanımlanmaktadır. Bu yapıları Loft olarak tanımlamak doğru olmayabilir.

Kentlerde tasarım anlayışı ve emlak tipi olarak adı geçen loft yapılar yeni bir mekânsal anlayış olarak fark edilmeye başlamıştır. Ancak loft mekân anlayışı kavramsal olarak henüz tam olarak tanımlanamamıştır. Kentsel dönüşüm sürecinin parçası olan, endüstriyel alanların özerk bir tasarım anlayışı olarak Loftlara dönüştürülmesi, İstanbul kentinde tamamen kendine özgü bir dönüşüm olarak sürmektedir.

Orjinal bir Loft ve mimari ölçütlerinin taklit edilmesiyle yeniden inşa edilen sahte loft ayrımlarının yapılabilmesi gerekir. Loft mekanlar sıra dışı tasarım ve yapısal özellikleriyle, günümüzde yalnızca bir tasarım anlayışını değil, kentli ve marjinal bir yaşam stilini de ifade etmektedir.

Aynı işlevleri taşıyan birimlerin görsel bütünlüğünün sağlanması ve diğer bütünlüklerle ayırımının okunaklı kılınmasıyla oluşturulan parçalı kütle, vurgulanmış konstrüksiyon, malzemenin çıplaklığı, kimi kez gelişmiş teknolojinin strüktür ve ayrıntılarda sergilenmesi gibi özellikleri içeren uygulamalar "Brütalizm" adı altında bir üslup niteliği kazanır.

Türkiye mimarlığında ilk kez dünyayla bütünleşme duygusu yaratan uygulamalar da bu üsluba aittir. Reyner Banham Brütalizm'in estetikten çok 'etik' bir akım olduğunu öne sürmüştür. Brütalizm bilinçli bir biçimde, işlevinden çıkan uzlaşmayan biçimler ve kaplanmayan malzemeler aracılığıyla ifade kazanarak, mimari gelenek ve alışkanlıklara uygun zevkin ilkelerinin dışında duran bir mimarlığı aramıştır.

Malzemenin çıplak bir estetikle ifade edilmesini kusurları olabilecek bir malzeme olan beton ile deneyimleyen; betonu brüt olarak plastik bir eleman gibi kullanan isim ise Le Corbusier'dir.

Le Corbusier, daha 1920'lerde mimarlığı tanımlarken "L'Architecture, c'est, avec des matieres brutes, etablir des rapports e'mounvants" (Mimarlık, ham (brüt) malzemeler aracılığıyla duygusal ilişkiler meydana getirmektedir). İfadesinde 'brüt' kelimesini kullanmıştır.

Le Corbusier' in brüt betonu kullanmasının ardından beton artık yalın haliyle kullanılmaya başlanmıştır. Modernizm düşüncesi içinde Brütalist olarak değerlendirilen pek çok tasarım Brütalizm'in dürüstlük ilkesinden hareket etmektedir. Bu ilke ile malzemenin çıplak olarak kullanıldığı pek çok yapı üretilmiştir. Böylece mimarlığa, dolayısıyla da toplumsal yaşantıya ve fiziksel çevrenin biçimlenişine Brütalist katkılar sağlanmıştır.

Türkiye'de brüt betonla başarılı uygulamalar yapılmaktadır. Bu uygulamalar Brütalizm akımının gelip geçici, "moda" bir akım olmadığını kanıtlamaktadır. Sunduğu teknik ve estetik değerler açısından vazgeçilmez bir malzeme olarak geçerliliğini korumakta ve uzun yıllardır mimarlık ortamında yer almaktadır.

Tez çalışmasında Brütalizm akımı ve Loft kavramının birbirleriyle örtüşüyor olması düşüncesi ele alınarak örnek üzerinde incelenmiştir. Türkiye'de Loft kavramı, Loft kavramının ortaya çıkması ve İstanbul'daki Loft mekânlar arasından seçilmiş örnekler fotoğraflarla ve alıntı resimlerle anlatılmıştır.

Asıl amaç evsizlik problemine çözüm olarak hem yaşam alanı hem de çalışma alanı olarak kullanılmak olan Loft mekânlar Marjinal bir konut kültürünün ürünü olarak adlandırılmıştır. İlk ortaya çıkan loft mekânları ve günümüz loft mekânları arasındaki mimari estetik farklılıklar ele alınan Karaköy Loft örneği ile birlikte irdelenmiştir.

Araştırma sonunda ise incelenen Karaköy Loft örneğinin tasarımcıları ile yapılan röportaj katkısı ile, ucuz ve kullanışlı kavramlarıyla ortaya çıkan Loft mekânlarının günümüzde prestij amaçlı olarak üst gelir gurubuna hitap etmeye başladığı, zamanla değişen estetik zevklerin Loft mekanlara yansıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye ve İstanbul'da, Loft mekân dikkat çeken bir trend adeta bir moda akımı haline gelmiş ve bu da yatırımcılar için sayıları giderek artan kullanıcıları ile talep ve tercih edilir hale gelmelerini sağlamıştır.

Loft yapıların endüstriyel karakteristik öğeleri olan serbest plan, yüksek tavan, açıkta bırakılan strüktürel öğeler, geniş pencereler günümüzde mevcut Loft yapılar da var olsa da gerçek Loftların oluşumunu sağlayan serbest plan anlayışı ve mekânın hem çalışma hem barınma olarak kullanım oluşumunun yerini düzenli, kullanıcı ve mimar tarafından oluşturulan yapay mekân organizasyonlarına ve tek bir amaçla kullanılabilir mekânlara bıraktığı düşünülmektedir.

Türkiye'deki Loft kavramı, konut kültürüne ilham veren bir tasarım olmaktan çok kapitalist düzeni devam ettiren, yurt dışına çıkan sanatçı ve tasarımcıların bu yaşam tarzından etkilenmesi veya konut inşaat sektörünü üst gelir grubu müşterilerinin ilgisini çekmek amacıyla loft yaşamını moda haline getirmesi, daha ilk baştan başkalaşmış bir unsur olduğu sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

Z. Karagöz, “ Tasarımda Loft Anlayışı”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, İstanbul, 2007

H. Özsrıkıntı Kasap, “Endüstri Yapılarının Dönüşümü Sonucunda Ortaya Çıkan Loft Yapıları ve Estetik”, Araştırma Makalesi, Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, İstanbul

E. Ceylan Baba, “LOFT, Modernizmden Postmodernizme Geçiş Sürecinde Loft Mimarisi ve İstanbul'daki Yansımaları” , Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2015

S. Taner, “İstanbul Endüstri Yapılarının Loft Kavramı Çerçevesinde Yeniden İşlevlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2011

By Taschen, “Book of Lofts” Evergreen, Köln, 2009

G. Nur Aykaç, “ İç Mekânda Bir Tasarım Kriteri Olarak Açıklık Kavramının Loft Mekânlarda Analizi ve Örnekler Üzerinde İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Ankara, 2014

“Loft Tarzı – Şehir evinize nasıl uygulayabilirsiniz?” , Maison Française Dergisi, sayı 245, Ekim, 2015

G. Akın , “Brütalizm, Bir Modernist Üslup” ,Betonart Dergisi, sayı 8/Sonbahar, İstanbul, 2005

J. MELVIN, “İzmler Mimarlığı Anlamak” Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul

B. Mutlu, “Mimarlık Tarihi ders notları 1” , Mimarlık Vakfı Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2007

D. Dokgöz - F. Hacılibeyoğlu ,“Brüt Beton Net Mimarlık; Ege Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Binası”, Ege Mimarlık Dergisi, sayı:2009/3 70,İzmir, 2009

E. KORTAN, “ XX. Yüzyıl Mimarlığına Estetik Açıdan Bakış”, Yaprak Kitapevi, Ankara

A. Devrim Işıkkaya, “ Loft Tipi Konutların Başkalaşım Süreci Bağlamında Türkiye’de Loft Kavramının Analizi: Levent Loft Örneği ” Makale - MEGARON / Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi E-Dergisi - 2015;10(2):205-223.

B. Salgın, “Brüt Beton, Brütalizm ve Türkiye Örnekleri” ,Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Kayseri, Eylül, 2007.

D. Eren , “ XX. Yüzyıl Mimarisi Ders Notları ” , Balıkesir Üniversitesi Mimarlık Bölümü, 2011

A. Hasan Polatkan , “Bir Anksiyete Ortamı Olarak Modern Mimarlıkta Brütalizm ve Brütalist Çevre Üzerine Sorular ”, Betonart Dergisi, sayı 9, İstanbul, 2006, s.65.

K. Özgür Pamukçu, “Ticari ve Endüstriyel Yer Değiştirmenin Sonucu olarak; “ Loft ” Mekânlarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2009.

E. Zengin, “Mekân Kuramı Çerçevesinden Yade Kara’nın Eseri Selam Berlin” Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt / 30 Sayı /1 Haziran / 2013.

Yapı’dan Seçmeler 9 “Mimari Akımlar II” Yapı – Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 1996, s.32.

F. Aslan – E. Aslan – A. Atik , “ İç Mekânda Algı ” İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt/ Vol. 5 Sayı/No.11 (2015): 139-151, Malatya, 2015.

İ. Altan, “ Mimarlıkta Mekân Kavramı ” Araştırma Makalesi, İstanbul Üniversitesi

B. Günal, “İnsan - Mekân İletişim Modeli Bağlamında Konutta Psiko-Sosyal Kalitenin İrdelenmesi ” , Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2006.

İ. Fatih Özorhon, “Mimari Mekân Kimliğini Belirleyen Yönüyle Doğal Işık” , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, 2002.

H. Gezer, “Mekânı Kavrama Sürecinde Algılama Bileşenleri”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 11 Sayı: 21 Bahar 2012 / 1

S. Çınar Altınçekiç, “ Kentsel Alanlarda Mekân Organizasyonu ve Beyazıt Çevresinin İrdelenmesi” , İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Yıl: 1997 Sayı:2

H. Lefebvre “ Mekânın üretimi ”, Sel yayıncılık, İstanbul, 2014

D. Kuban, “ Lao Tzu, Tao Yolu Öğretisi ”, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2013, s.80

N. Kuloğlu, “ Boşluğun Devinimi: Mimari Mekândan Kentsel Mekâna ”, ICONARP International Journal of Architecture and Planning Volume 1, Issue 2.

“Loft’tan eve sınırsız dönüşüm” , Evim – Pratik ev fikirleri & Alışveriş Dergisi, sayı 117, Kasım 2015

O. Arayıcı, “ Çalışır Fakat Kullanılmayacak Durumdaki Nesnelere Üzerine Kültürel ve Politik Bağlamda Diyalektik Bir Deneme ” The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, ISSN: 2146-5193, TOJDAC 2015.

B. Manav, “ Renk – Anlam – Mekân İlişkisi ” The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, ISSN: 2146-5193, TOJDAC 2015.

A. Hakan Özgül, “ Bina Araştırma ve Veri Toplama Teknikleri - Strüktür Bakımından İki Yapının İncelenmesi ” Araştırma Makalesi

B. Bielefeld – S. El Khouli, “ Adım Adım Tasarım Fikirleri ”, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2010

İNTERNET KAYNAKÇA

https://yandex.com.tr/gorsel/search?text=le%20corbusier%20unit%C3%A9%20d%27habitation%201800&redircnt=1444482627.1&img_url

https://yandex.com.tr/gorsel/search?text=alison%20ve%20peter%20simthson%20hunstanton%20lisesi&redircnt=1444481687.1&img_url

<http://www.boyutpedia.com/2138/68001/yeni-bir-iletisim-tarzi-tasarim>

<https://quizlet.com/6902106/architectural-history-1920-1960-flash-cards/>

<https://quizlet.com/6902106/architectural-history-1920-1960-flash-cards/>

<http://www.luxproperties.com.tr/projeler/levent-loft/>

<http://www.arkitera.com/proje/101/loft-bahce>

<http://parkir.com.tr/2002loft01.htm>

<http://urastudio.com/tr/category/work/interiors/>

<http://ecarch.com/index.php/projects/show/salt-repository-medina-turgul-ddb-head-quarters/date/all/tr>

<http://www.moreno.lu/main.php?rub=archives&cat=interieur>

<http://www.archdaily.com/62092/levent-loft>

<http://www.homedsgn.com/clerkenwell-loft-by-inside-out-architecture>

<http://www.dezeen.com/2014/02/18/warehouse-loft-form-design-architecture-salvaged-chapel-floorboards>

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=mek%C3%A2n&uid=35221&guid=TDK.GTS.5643171b5ac571.08691484

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mek%C3%A2n>

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1>

http://www.womkarakoy.com/Galata_karakoy.jpg

EKLER

RÖPORTAJ

Ofist tasarımcılarından Yasemin Arpaç ve Sabahattin Emir ile yapılan Röportaj -
25.01.2016

- **Loft kelimesi sizin için neyi çağrıştırıyor?**

Maddi sebeplerden dolayı evsizlik problemine çözüm olarak ev ve iş alanlarını birlikte kullanmayı amaçlayan sanatçıların, Endüstriyel mekânları tercih ederek yaşam alanlarına dönüştürmesidir.

- **Sizce Modernizm nedir?**

Bugünün Kapitalizmi diyebiliriz. Günün şartlarına göre kendine uydurmak kısaca.

- **Tasarım kriterleriniz nelerdir?**

İşlevini görmesi, kişiye özel olması, gerçek malzeme kullanımı (en doğal haliyle).

Var olan çözümlerle yetinmeyip istenilenin üzerine ilave katkılar yapmaya önem veriyoruz. (taş üstüne taş koymak tabiriyle açıklayabiliriz)

- **Malzeme seçiminde dikkat ettiğiniz unsurlar nelerdir?**

Malzemenin doğal kullanılması en önemli kriterlerimizden biri. Malzeme kişiliğini kaybetmemeli. Ağacın ya da demirin en doğal şekilde işlenmesi vs. Özellikle sahte görünüme sahip duvar kaplaması, beton fiber ahşap desenli mermerler tercihleri arasında yer almıyor.

- **Mekân Organizasyonunda dikkat ettiğiniz değerler var mı? Varsa bunlar nelerdir?**

Kişinin ihtiyacına göre müşteri şeması, müşteriye özel kriterler, mirasın yapı tipi, mekânın bulunduğu semt, projenin bütçesi vs. mekân organizasyonunu oluşturmaktadır.

- **Kullanıcı kimliği tasarımı ne kadar şekillendirdi?**

Kişinin ihtiyacı ve beklentilerine göre proje şekillenmektedir. Kişinin hobilerinden esinlenerek tasarım süreci ve ilerleme hızı oluşur. Örnek verecek olursak Karaköy Loft'u tasarlarken müşterinin hobisine göre (kayak, rafting, ralli) ekipmanlarının mekanda görünür şekilde olmasını baz alarak tasarım süreci şekillenmektedir.

- **Size Brütalizm kavramı ile Loft kavramı birbirini örtüşüyor mu?**

Evet moda olarak aralarında ilişki vardır. Malzemenin işlenmemiş halinin görünürde olması, strüktür ve Brütalizm 'de ki estetik değer fark edildiği için Loft tercih edilmiş olabilir. Brütalizm olmadan belki de Loft dikkat çeken bir trend olmayabilirdi.

- **Yani Brütalizm bir akım olarak mı ele alınmalı yoksa Loft kavramında bir yaklaşım olarak mı değerlendirilmelidir?**

Brütalizm akımı ve Loft kavramı incelendiği zaman aynı yıllarda ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kavramların en önemli özellikleri malzemenin yalın ve çıplak kullanılmış olmasıdır. Brütalizm akımının etkisi hala devam etmektedir ve Loft'u da kapsamaktadır.

Loft'un bu şekilde trend olmasının en önemli sebebi belki de Brütalizm akımına bağlı kalarak etkisinin hala devam ediyor olmasıdır.

- **Bu serüven nasıl başladı ve nasıl tamamlandı?**

Müşteri 5 katlı eski bir bina olarak satın almıştır. Proje elimize geldiği zaman alt katlar ofis olarak kullanılıyordu. En üst katta bulunan çatı katı dairesinin de yapımına başlanmıştı. Duvarlar sıvalı ve eski tuğla halinde ve 4 duvardan oluşmaktaydı. Müşterinin istekleri ve yaşam tarzı tasarımımızı oluşturma da öncelik sağlamış oldu.

Hedefimiz Loft olarak tasarlamak değildi. Tasarım kriterlerimize göre doğal malzeme seçimimiz binanın doğal bir yapısı olması ve mekânda uyguladığımız çözümler sayesinde yapmış olduğumuz tasarım Loft olarak algılandı.

Ev sahibinin yaşam şekli ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak tasarıma katkı sağlamış oldu. Müşterinin mekândan beklentileri Loft olarak algılanmasında ki en önemli etkendi.

- **Loft ile ilgili araştırmalarınızı nasıl yaptınız?**

Tamamen müşterinin kendi isteğine bağlı olarak proje ilerletildi. Bir akım veya trend üzerinden tasarımımızı gerçekleştirmedik. Bu sebepten dolayı herhangi bir akım ya da trend üzerine araştırma yapılmadı.

- **Örnek aldığınız Loft örnekleri nelerdir?**

Tasarım tamamen müşteriye özel ve onun isteklerine bağlı olduğu için örnek bir Loft çalışması incelemedik.

- **Klasik ev mantığında mı? / Home Office mi? Yoksa tamamı ile Loft kavramına yakışır bir değerde organizasyon şeması mı belirlendi?**

Bizim buradaki asıl amacımız müşterinin isteklerine ve mekân kullanımına göre organizasyon şeması oluşturuldu. Loft kavramı veya bir akıma göre ilerlenmedi.

- **Konut kavramından farklı olarak Loft kavramı nasıl ele alınabilir?**

Farklı olarak ele alınmadı ve Loft da bir konut kavramına girmektedir. Loft kavramı daha çok sanatçı ruhlu insanlar veya tasarıma önem veren insanlar için tercih edilmesi daha kolaydır. Çocuğu olan müşteriler için Loft kavramından çok konut kavramı tercih edilmektedir. Buradaki en büyük etken mekân içerisindeki açıklıklar ve malzemenin saf halinin kullanılmasıdır. Loft kavramında ki kriterler daha çok müşterinin isteğine göre tasarlanır. Herkesin tercih edebileceği bir kavram değildir.

- **Loft kavramında Işık – Renk – Koku – Doku – Ses gibi kavramlar sizin için ne ifade ediyor?**

Mekânı belirleyen kriterler önemlidir ve kişiye göre farklılık gösterir. Müşteri ve mekânın koşulu önemlidir. Loft olarak değerlendirmeyip burada ki en önemli olay müşterinin isteğine bağlı ve çözüm odaklı olmasıdır.

- **Sonuçta bu proje bir yeniden işlevlendirme projesi değil. Loft ismini taşıdığı nitelikler dolayısı ile alıyor. Yani bir “ Sahte Loft “. Belki de en güzel örneklerinden biri. Sizi bu tasarım yoluna sokan mekânda Loft oluşumu kurgusunu aklınıza getiren nedir?**

Böyle bir amacımız olmadığı için herhangi bir kurgu oluşumu sağlamadık. Sadece müşteri istekleri ve çözüm odaklı olması önemliydi bizim için.

- **Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?**

Loft olarak çıkılan bir proje değildi. Mekân, fiziksel koşullar, müşteri, yaşam biçimi gibi durumları kendi birikimimiz ve deneyimimizle çözmeye çalıştık. Herhangi bir akıma benzetme ve tasarımımıza bir sınır oluşturmadık. Kriterlerimiz aynı ve farklı projelerde de aynı kriterleri kullanmaya çalıştık. Müşterinin istekleri doğrultusunda tasarım odaklı çalıştık. Mekânın yapısı değeri tarihi olgusu tasarımı uygularken bize heyecan vermektedir.